

Polne 3 dni bo binkošna številka našega lista v rokah čitateljev. Zato imajo

inserirati

v tej številki

trikratno

vrednost. — Naša uprava sprejema naročila do 18. ure

Mesečna naročnina 20 Din, za inozemstvo 35 Din. Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ul. 23. Tel.: 2566, int. 3069

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1, Telefon 3855. - Ček. račun: Ljubljana št. 14.614. Oglasi po ceniku. Pri večkratnih objavah popust

Današnja številka vsebuje:

Napačna abstenenca
Križa Francoskega parlamentarizma
Česke pripombe, ki spadajo v ero deklaracij
Osem novih mostov
Razgled po velesejmu
Potrebna sprememba trg. odnošajev s Francijo

Št. 43

Izhaja dnevno razen ponedeljka in dneva po prazniku

V Ljubljani v petek, dne 7. junija 1935

Rokopisov ne vračamo

Leto I

Napačna abstenenca

Mesto poslanca je v skupščini in vsi volilci, tako oni, ki so glasovali za vladne, ko oni, ki so glasovali za opozicijske kandidate, so glasovali za vse v prepričanju, da bodo ti v skupščini z verno branili in zastopali njih interese. Zato tudi niti en kandidat ni govoril, da bo ostal po volitvah doma ali da gre v skupščino le, če bo njegova skupina imela večino. Lepo bi pogledali takšnega kandidata volilci ker kaj bi s kandidatom, ki ne gre v skupščino. Kar sama po sebi umevna stvar je, da gre poslanec v skupščino in prav znatno manjše bi bilo število za Mačkovo listo oddanih glasov, če bi dr. Maček izjavil že pred volitvami, da ne gre v skupščino. Tisti glasovi, ki jih je dobila Mačkova lista v Srbiji in Šumadiji in ki jih s posebnim ponosom omenja opozicija v svoji deklaraciji, bi čisto izginili, če bi srbijski volilec vedel, da od njega voljeni kandidati sploh ne mislijo iti v skupščino. Mesto poslanca je pač v skupščini, ker zato ima poslanec tudi vse svoje privilegije.

Dr. Maček se izgovarja na volilni zakon in na volilna nasilja, ki da mu branijo, da bi šel v skupščino. Da izgovor na volilna nasilja ne drži, smo že zadostno dokazali v prejšnji številki. Pa recimo, da bi se nasilja res godila in da je zaradi nasilij dobil dr. Maček manj mandatorov, kakor je pričakoval. Kdo pa je vendar bolj upravičen, da o teh nasiljih razpravlja, ko skupščina. In dr. Maček ima 67 poslancev, torej dovolj močno skupino, ki bi mogla prav uspešno izkoristiti verifikacijsko debato v odseku in v sami skupščini, da bi si pridobila močan politični kapital, če bi seveda svoje pritožbe podkrepila tudi z dokazi.

Da je sedanji volilni zakon vse prej ko idealen, ne zanika nihče in baš zato bi imel dr. Maček lahko stališče, če bi začel borbo proti temu zakonu. Toda boj proti volilnemu zakonu je mogoč le v skupščini, ker tu se glasuje o njem, ni pa mogoča borba proti volilnemu zakonu izven skupščine. Baš nasprotno je res, kar trdi dr. Maček. Ni volilni zakon vzrok za abstenenco, temveč vzrok, da gre opozicija v skupščino in tam vrže volilni zakon in doseže novega in boljšega. Da sedanji volilni zakon favorizira večino, je vedel dr. Maček že prej in zato ne more biti v tem razlog za abstenenco. Tem manj, ker ni volilni zakon delo sedanjega ministrskega predsednika g. Jevtiča, temveč je na tem zakonu podpisan tudi eden njegovih protikandidatov, namreč g. Boža Maksimović, kateremu je baš dr. Maček omogočil, da je mogel vložiti kandidatsko listo.

Ni pa mogel dr. Maček niti resno misliti na to, da bi dobil večino, ker samo na besedo iz Zagreba ven, se ne osvoji kar vse države. Saj niti Radić pri največjih svojih uspehih ni mogel upati, da bo imel večino v vsej državi. In tudi bivša kmečko-demokratska koalicija ni imela te večine.

Opozicija se v svojem utemeljevanju abstinence sklicuje tudi na demokracijo. To sklicevanje pa je še zlasti napačno. Demokracija je diskusija, kakor je dejal preds. Masaryk, govorijo največkrat demokrate Evrope, forum za to diskusijo pa je edino skupščina. Baš zaradi demokracije bi morala biti opozicija v skupščini, ne pa ostati izven nje.

Zlasti se pa je njena dolžnost, da v skupščini brani načela demokracije, ker se naš jugoslovanski parlamentarizem šele ustvarja. Dolžnost opozicije je, da pri tem sodeluje in da s svojim sodelovanjem pripomore, da bo novi jugoslovanski parlamentarizem čim boljši. Teška odgovornost bi padla na opozicijo, če bi zaradi njene abstinence trpela kvaliteta našega parlamentarizma.

Naloga nove skupščine bo, kakor je napovedal že predsednik vlade, da sklepa tudi o dekoncentraciji uprave. Če kje, potem je pri tem sklepanju navzočnost opozicije nujna, ker ni nihče na tej dekoncentraciji tako interesiran kot volilci, ki so zaupali svoje glasove opoziciji. Na dnevnem redu skušajo pa je še cela vrsta drugih važnih gospodarskih vprašanj, od katerih

Težave s sestavo nove francoske vlade

Piéri je vrnil mandat, sprejel ga je zopet Laval...

Pravi vzroki dosedanjih nezaupnic

Pariz, 6. junija.

Križa francoske vlade bo rešena morda tekom današnjega dne. Politični krogi priznavajo, da so na dnevnem redu velika vprašanja, ki so usodnega pomena za bodočnost Francije. Flandin ni dobil širokih pooblastil, ki so bila po mnenju njegovega finančnega ministra potrebna, da obvlada sedanjo krizo francoskega franka in prepreči spekulacije v sami Franciji in iz Amerike in Anglije. Te spekulacije so imele, kakor so pokazali dogodki zadnjih dni, močne posledice tudi za francoske rentnike.

Tudi Flandinov naslednik Bouisson je padel na istem vprašanju. Francoska poslanska zbornica je obema odbila široka pooblastila, ki sta jih zahtevala. Zanimivo pa je, da so v sedanji poslanski zbornici skoro vse politične skupine za ohranitev franka in proti spekulaciji, kakor tudi inflaciji. Posamezne skupine se razlikujejo med seboj le glede načina te obrambe francoskega franka. Levičarji zahtevajo stroge ukrepe proti razširjevalcem panike. Oblast naj bi zaprla neke bančnike in pa politike, ki so s svojim delom povzročili paniko. Po mnenju teh strank naj bi finančno obnovo države omogočili predvsem bogatejši sloji prebivalstva. Desnica pa zahteva močno roko in energične ukrepe na škodo prerogativ samega parlamenta. Vse kaže, da je bojazen pred temi pooblastili in takšnimi ukrepi izzvala sedanje vladne krize. Ti poslanci pravijo, da je poslanska zbornica lani dala široka pooblastila Doumergu, nakar je morala na večmesečni odmor. Ista stvar bi bila s Flandinovo ali Bouissonovo vlado. Poslanska zbornica bi morala za več mesecev domov. Poslanci se boje, da bi to utegnili nekega dne postati praksa in da bi parlament na ta način izgubil velik del svojega vpliva na javne državne posle. Zato gre v tem primeru tudi za parlamentarizem. Najvidnejšo vlogo igrajo pri vseh teh dogodkih radikalni socialisti. Ti poslanci stoji med desnico in skrajno levico. Radikalni socialisti so razdeljeni v tri skupine. Od teh je ena naklonjena desnici, druga je za levico, tretja pa stoji v sredi med obema, a je brez vsake aktivnosti.

Neuspela Piérijeva posvetovanja

Piéri je danes dopoldne obiskal Flandina in Cailhaua. Imel pa je tudi daljše konference z Lavalom in Tardieujem. Nato se je vrnil v ministrstvo vojne mornarice, kjer je sprejel odposlanstvo radikalno-socialističnega kluba, ki so ga tvorili Herriot, Delbos, Daladier, Chautemps in Guvernor.

Radikalno-socialistična skupina se je namreč sestala dopoldne, da razpravlja o Piérijevih predlogih. Piéri, kakor zatrjuje, ne zahteva širokih pooblastil, marveč samo začetna pooblastila, ki bi naraščala tekom njihovega izvajanja, kakor bi to pokazale nove potrebe. Piéri se je sestel tudi z Malvyjem, ki je po sestanku z mandatarjem izjavil med drugim, da je Piérijev predlog o pooblastilih omilil napetost v parlamentu.

Po končanih razgovorih med Piérijem in odposlanstvom radikalno-socialističnega kluba, je izjavil g. Herriot: Sporočili bomo naši skupini vsebino razgovorov, ki smo jih

pravilne rešitve je odvisno blagostanje vsega naroda. Kaj more opozicija reči, da ji je vseeno, kako se bodo ta vprašanja rešila, ker pozna sedaj le svojo ogorčenost nad volilnim zakonom in nad nasilji. Ali opozicija res ne čuti, kako smešno postaja to ogorčenje vpričo nalog, ki jih je treba rešiti?

Vrhu vsega pa je politični položaj za opozicijo mnogo bolj ugoden, kakor pa bi se moglo sklepati iz številčnega razmerja med vladno skupino in opozicijo. Ni ravno dokaz politične sposobnosti, če šefi opozicije teh ugodnosti ne vidijo.

Polno možnost dela in s tem tudi uspe-

imeli dozdej in ki jih bomo popoldne nadaljevali. Upam, da se bodo uspešno končali.

G. Piéri je nato konferiral z g. Mandelom.

Nove konsultacije pri predsedniku republike

Predsednik Lebrun je poklical v Elizejsko palačo predsednika vlade v ostavki Bouissona. Ko je Bouisson odhajal iz Elizeja, je izjavil novinarjem, da ga je predsednik republike konzultiral zgolj kot predsednika vlade, ki odpravlja tekoče posle. Lebrun je nato sprejel Herriota. Ko je odhajal iz Elizejske palače, je Herriot izjavil, da se bo kmalu videlo, katera osebnost bo dobila nalogo za sestavo kabineta.

Nato je dal g. Lebrun poklicati k sebi g. Laval.

Piérijeva kombinacija propadla

To pa zaradi nekega osebnega vprašanja. Radikalni socialisti so zahtevali, da stopi v vlado tudi Daladier. Piéri pa je to odbil. Potrjuje se obenem, da je Bouisson vnovič odbil mandat za sestavo nove vlade. — Ob 17.15 je tudi Piéri izjavil, da vrača mandat.

Italija nadaljuje z napadi na Anglijo

Italijanski listi besne proti Angliji

Rim, 6. junija. (pr.) Današnje italijansko časopisje se spet vrača k pisanju angleških listov in porablja to priliko za ostre napade na Veliko Britanijo in njeno dosedanje kolonialno politiko. Listi odklanjajo vsako kontrolo in cenzuro s strani Anglije, češ da je v to prav Anglija najmanj poklicana.

»Samo Italija je in ostane edini sodnik v tem sporu« ...

Tako piše n. pr. današnji »Giornale d'Italia«: Ne priznavamo Angliji nobene pravice vrhovnega nadzornika na dogodkih v Evropi in v svetu. Zato tudi ne priznavamo angleškim listom pravice, da bi v našem pogledu nastopali kot naši varuhi in cenzorji ter zavračamo njih pridigarški ton, razen če se Anglija ne izjavi povsem jasno, da stopa na stran Abesinije proti Italiji. Tedaj bi bilo javno potrjeno, da se Anglija bori, ne morda za mir ali harmonično sožitje narodov in za samo Društvo narodov, marveč izključno le za svojo lastno interese. Čas je, da povsem jasno ugotovimo nekaj elementarnih resnične svetovne zgodovine, ki naj boljše osvetlijo sedanje britanske pozicije. Anglija je vselej delala tako, kakor je bilo njej prav. Ustvarila je svoj ogromni in bogati imperij, ne samo s svojim zanosom, s svojim iniciativnim duhom in s svojim delom, marveč tudi z nasiljem in le malo skrupuloznim teptanjem prav drugih civiliziranih ali neciviliziranih narodov, s kanoni in z oboroženimi vpadi, ki so delali pot njenim bankirjem in mornarjem. Prav nič drugače ni Anglija ustvarjala svojega obsežnega kolonialnega imperija v Afriki. Ko je bila sita teritorialnih osvojitvev, je srečala na svoji poti Dru-

štvo narodov, ki je polno anglosaških funkcio-

narjev, in bi ga zdaj hoteli stabilizirati s solidarnostjo vseh držav, ustanovljenih po njenih posebnih interesih.

Te svoje ostre izpade zaključuje »Giornale d'Italia« s temi značilnimi stavki:

»Italija brani svojo zastavo«

Italija brani predvsem svojo zastavo. Noben narod, ki je vreden tega imena, ne more ustaviti njene roke, ki se dviga v obrambo. Italija brani obenem osvojitve svojega dela v svojih kolonijah.

Moramo opozoriti britansko časopisje, da njegova neumirjena polemika in njegova presenetljiva solidarnost napram vladi v Abdis-Abebi, ne bosta mogli ne spremeniti, ne ustaviti usodnega toka italijanske politike. Potek te politike ne bo nikakor do ločen po zunanjih pritiskih in ostrih besedah, marveč le po mrzlem presojanju nacionalnih interesov.

Samo Italija je in ostane edini sodnik svojih odločitev in svojih dejanj. Kampa-nja britanskega časopisja bo torej kvečjemu samo poslabšala že itak nevzdržen abesinski položaj.

Tudi list »Lavoro Fascista« ostro napada Anglijo in pravi med drugim: Angleško časopisje prav nič ne zanima vprašanje pravične določitve, kdo izziva in kdo je izzvan, kdo napadalec in kdo napaden. Prav tako tega časopisja prav nič ne briga svetost pakta DN, pakta, ki ga je popreje isto angleško časopisje napadalo, ki se zdaj najbolj vneto zavzema za Abesinijo, kakor n. pr. Sunday Express.

Abesinski cesar ob meji

Abdis-Abeba, 6. junija. W. Semkaj se je vrnil abesinski cesar Haile Selasi, ki se je mudil na inspekcijskem potovanju ob meji med Abesinijo in italijanskimi kolonijami.

V tukajšnjih političnih krogih so glede nadaljnjega razvoja spora z Italijo precej rezervirani v pričakovanju nadaljnjega razvoja v zvezi s sestankom arbitražne komisije, ki se, kakor znano, sestane danes v Milanu. Zato abesinska vlada zaenkrat še ni podvzela nikakih novih mer. Nadaljujejo se pa vse tiste priprave, ki jih vlada smatra za nujno potrebne, da je pripravljena na vsako eventualnost z italijanske strani.

Vremenska napoved

Dunaj: Nevihte, toplejše.

Kriza francoskega parlamentarizma?

Vladna kriza v Franciji je na višku. Nasprotniki demokracije in parlamentarizma se že oglašajo od vseh strani s poraznimi napovedovanji o »koncu demokratske ere« v deželi — demokracije... Berlin in Rim že porablja to priliko, da pojeta spet navdušene slavospeve »avtoritativnim«, voditeljskim režimom, ki takih »notranjih bolečin« baje ne poznajo več. A tudi drugi iščejo v trenutni krizi francoske vlade novih argumentov za dokaz svoje nezmotljive teze o... zatonu demokracije in z njo zvezanega parlamentarnega sistema. V sami Franciji je vzplamtelo v zadnjih letih vse polno »ognjev«, »križev« in drugih »akcij«, ki si žele režimov »krepke roke«. Zavzemanje za fašist. metode postaja moda celo v nekaterih treznih evropskih krogih, ki jih blesk moči in slave diktatorskih režimov še ni povsem preslepil in — osvojil. Tudi med politično zreli in preudarnimi Čehi n. pr. že vstajajo ljudje s »führerskimi« tendencami... Zgledi vlečejo! Vzglede take vrste še prav posebno, ker podžigajo že tako in tako močno žejo po oblasti. Mislino pri tem na ljudi, ki jim je le za oblast, ne pa za resnično blaginjo narodov.

A vsi ti posnemovalci (führerskih) idej pozabljajo nekaj bistvenega. V ognju svojega protiparlamentarnega boja niti tega niso opazili, da se ne Mussolini ne Hitler še nista odločila za popolno odpravo parlamentarizma. Parlament v obeh državah je sicer res samo še senca nekdanjega parlamenta, a značilno je vsekakor, da sta oba standardizirana diktatorska režima to »strašilo francoske revolucije« sploh obdržala pri življenju. V fašistični Italiji vodijo fašisti sami v zadnjem času celo ostro bitko proti takozvanemu »korporacijskemu parlamentu« (!), da bi bil ta le nujna in logična zaključitev vseh dosedanjih fašističnih reform.

Ali je torej parlamentarni sistem zares v krizi? In če takozvani »avtoritativni« režimi nanjo tako samozvestno in s prstom kažejo, ali so sami že znašli kaj boljšega?

In da se povrnemo k Franciji: Ali je njena trenutna kriza zares že nekaj več kot samo — navadna kriza vlade, kakršnih je bilo v Franciji že veliko in morda še bolj zapletenih in resnih od sedanje? Ali je vzbujanje senzacij o nagibanju Francije k diktaturi kot edinemu izhodu iz sedanjega položaja zares že na mestu?

Z absolutno točnostjo na vse te vprašaje seveda ni mogoče odgovoriti, a kdor le malo pozna mentaliteto povprečnega Francoza in mu tudi parlamentarne »težkoče« raznih prejšnjih vlad, ko se Evropi o diktaturah fašističnega tipa še sanjalo ni, niso neznane, prav tako ne bo mogel nanje z absolutno gotovostjo pozitivno odgovoriti. Ko je lani padel Doumergue, so prijatelji »avtoritativnih« režimov ponovno lansirali v svet podobne senzacije o reformi parlamentarnega režima v Franciji, ostalo pa je vendarle vse pri starem... Nad željami oblasti željnih posameznikov je zmagal razum — naroda, ki mu je misel na diktaturo tuja.

Tudi če v sedanjo krizo francoske vlade pogledamo z druge strani, s strani bojev za izredna pooblastila, ne moremo priti do drugačnih zaključkov. Nasprotno! Prav to odklanjanje izrednih pooblastil samo potrjuje, da so francoski politični krogi že v samem principu nasprotni kakršnemu koli, pa četudi le minimalnemu okrnjenju parlamentarnih pravic in svoboščin. Več ko značilno je v tem pogledu dejstvo, da priznavajo skoro vse parlamentarne grupe brez izjeme potrebo po nujnih korakih, ki jih mora vlada podvzeti za ohranitev francoske in pobijanje špekulacije; prav tako so tudi skoro vsi parlamentarni zastopniki proti inflaciji, kakor je bila proti inflaciji že Flandinova in tudi poznejša Bouissonova vlada. In vendar jima parlament ni izglasoval pooblastil, brez katerih — o tem so si tudi vsi edini — nobena vlada ne bi mogla izvesti svojega obširnega programa za sanacijo nezdravih gospodarskih razmer. Vse to pa kaže, da se francoski parlament ljubosumno oklepa svojih pravic, ki bi jih ne hotel izpustiti iz rok. Boji se, da ne bi na ta način zgubil del svojega vpliva na državne posle in s tem samemu sebi zadal smrtnega udara. Gre torej za življenjske principe parlamentarizma samega. Kakor je sicer ta pojav pri reševanju sedanje težke krize negativen, je prav na dnu zadržanja francoskega parlamenta vendarle nekaj močno pozitivnega: Francija se svojemu parlamentarnemu sistemu navzlic vsem svojim notranjim težkočam in mikavnim nasprotnim vabam sosedov ne mara odreči! Boj med parlamentom in vlado se v glavnem suče prav za prav le okoli tehničnega vprašanja: kako odpmoči krizi, ne da bi bile ob tem tangirane pravice parlamenta. Načelno vprašanje samo — parlament ali diktatura? — ne igra pri tem tako velike vloge, kakor bi se to zdelo na prvi mah.

Navzlic vsem senčnim stranem sedanje vladne krize, je to vendarle velik pozitivum, ki bo odločilno vplival na nadaljnji razplet dogodkov. V kolikor se lahko v tem

Prihodnje zasedanje Narodne skupščine drugi teden

Beograd, 6. junija. b. Ker bo prihodnja parlamentarna seja sklicana pisмено in sicer predvidoma v torek ali sredo prihodnjega teden, so poslanci tekom današnjega dne večinoma zapustili Beograd. V Beogradu so ostali samo poslanci verifikacijskega

Zasedanje verifikacijskega odbora

Beograd, 6. junija. b. Danes dopoldne je zasedal verifikacijski odbor Narodne skupščine pod predsedstvom predsednika dr. Dragiša Cvetkovića in podpredsednika dr. Janka Baričevića. Seja je trajala od 9. do pol 13. Na seji so se pretresale pritožbe, ki so prišle k poedinim mandatam iz Vrbaske in Zetske banovine. Odbor bo nadaljeval delo jutri ob 10. uri dopoldne.

Slovenske Kolašice pri kraljici

Beograd, 6. junija. b. Članice Kola jugoslov. sešter iz Slovenije, ki jih je večeraj sprejela Nj. Vel. kraljica Marija v starem dvoru, so danes nadaljevale pot na Oplenac, ki so se poklonile na grobu mrtvega kralja Aleksandra I.

Slava zadužbine kralja Ladislava

Milečevci, 6. junija. AA. Eden izmed naših najznamenitejših samostanov zadužbina kralja Ladislava v srcu Raške, milečevski samostan, ki je več kot 250 let hranil truplo našega velikega prosvetitelja sv. Save, je priredil danes na Spasovdan, na dan samostanske slave, veličastno proslavo.

Med drugimi so prišli Nj. Sv. patrijarh Varnava z mnogimi uglednimi svečeniki in zastopniki sv. arhiepiskopskega sinoda, dalje prosvetni minister Čirić, kot zastopnik kraljevske vlade, ban zetske banovine dr. Mio Stolica, velika delegacija senata in narodne skupščine itd. Patrijarh Varnava je opravil

Göring v Beogradu

Beograd, 6. junija. AA. Danes popoldne ob 18. se je pripeljal v Beograd z letalom predsednik pruske vlade in poveljnik nemškega letalstva Göring z gospo in spremstvom. Z njim so prišli princ Hessenski, minister brez portfelja Kerrl, državni podtajnik Nins, državni podtajnik Körner in svetnik ministrstva dr. Grienzbach ter Göringova sorodnica ga. Martin.

Na letališču so g. Göringa in gospo pozdravili nemški poslanik na našem dvoru v. Heeren z vsem osebjem poslaništva, univ. prof. Slanoje Stanojević, predsednik nemško-jugoslovanskega društva v Beogradu in člani nemške kolonije v Beogradu.

V nekaj vrstah

Korbiro poroča: Dozdej je avstrijska javnost prevzela 140 milijonov šilingov novega notranjega posojila za javna dela.

Iz Buenos-Airesa poročajo, da so zastopniki Paragvaja in Bolivije dogajali, da so pogoji predložene načrta premirja sprejemljivi. Zdej čakajo še na končno pooblastilo svojih vlad, da to premirje podpisajo.

Od 1. aprila 1935 do 31. marca 1936 bodo poljske tvornice dobavile 3200 mehaničnih vozov. Dnevna proizvodnja bo znašala sedem vozov. Nad 87% avtomobilov, izdelanih v poljskih tovarnah, bo popolnoma iz poljskega gradiva in polizdelkov poljskega porekla. Izdelovalci bodo pred vsem avtobuse, tovorne in osebne avtomobile.

Londonski »Times« objavlja proglas visokih cerkvenih dostojanstvenikov angleške cerkve, naj bi Angleži brez razlike za binkošne praznike molili za vodilne državnike sveta, da bi čim pravilneje delali za mir.

Tekom letošnjega leta bodo začeli graditi še eno podzemeljsko železnico v Moskvi. Nova proga bo dolga 11 km. Gradnja bo končana sredi leta 1937.

Tas poroča, da je francoski poslanik v Moskvi, Alfant, danes prispel v Sevastopolj, kjer ga je

pogledu naslanjamo na precedenčni Doumerguov primer, lahko celo že v naprej pričakujemo kar najugodnejši vpliv. Francoski parlamentarni sistem, ki ga podpira stoletna tradicija, utegne doživeti nekaj blagodejnih sprememb, ki ga pa bistveno ne morejo spremeniti, še manj pa — odpraviti.

Zdi se, da so govorice o krizi francoskega parlamentarizma — vsaj za sedaj — preuranjene. Če smemo tu o kaki globlji, notranji krizi vendarle govoriti, potem se ta nanaša le na parlamentare, ne pa na parlamentarni sistem, na osebe, ki ta sistem predstavljajo, ne pa na institucijo samo, kakor je sploh kriza Evrope bolj kriza človeka kakor pa njegovih sedanjih ustanov. — Te krize pa fašizmi prav gotovo nikdar ne bodo rešili!

— n.

odbora, ki zaseda permanentno in oni poslanci, ki imajo kako intervencijo po ministrstvih. Večina poslancev iz Dravske banovine je odšla iz Beograda. Nocoj odputuje v Ljubljano tudi minister za socialno politiko dr. Marušič.

cerkveno svečanost in imel nato govor o sv. Savi. Zatem je blagoslovil zbrano prebivalstvo.

Slava Beograda

Beograd, 6. junija. b. Danes — na pravoslavni praznik Spasovega dne — je Beograd proslavil na najsvetejši način svojo krsno slavo. Dopoldne se je vila po beograjskih ulicah dolga povorka, v kateri so bili zastopani mestna občina, vojaške in civilne oblasti, šolska mladina in mnogoštevilno občinstvo. Trgovine in drugi lokali so bili ves dan zaprti, delo v ministrstvih in drugih uradih je počivalo.

Vesti iz Beograda

Beograd, 6. junija. b. Po poročilu tukajšnje javne borze dela je v Beogradu 1246 brezposelnih, od teh 1086 moških in 178 žensk.

Beograd, 6. junija. b. V nedeljo in ponedeljek 9. in 10. junija bo v Beogradu občni zbor društva sodnikov kraljevine Jugoslavije. Na občnem zboru bo na programu tudi več predavanj, med predavatelji je tudi dr. Avgust Munda iz Ljubljane, ki bo predaval o projektu zakona o prestopkih.

Beograd, 6. junija b. Danes dopoldne je bila v dvorani Industrijske zbornice konferenca predstavnikov mlinske industrije, ki ji je predsedoval član Industrijske zbornice Ditman. — Glavni referat je imel upravnik Zveze mlinske industrije dr. Emil Palik, ki je v svojem govoru iznesel zahteve mlinske industrije, ki gredo za tem, da se zmanjša izvoz v tujino in zniža skupni davek in uvede ostra in točna kontrola nad delom privilegirane izvozne družbe (Priroda). Dalje je bila sprejeta resolucija, v kateri se konstatira neugoden položaj mlinske industrije in se naznačuje mere, s katerimi bi se to vprašanje najugodneje rešilo.

Pri prihodu g. Göringa na letališče so bili prisotni polkovnik Ivan Božić, adjutant Nj. Vel. kralja, pomočnik zunanjega ministra g. Momčilo Jurišić v imenu predsednika vlade in zunanjega ministra, šef protokola Ilija Novaković v imenu zunanjega ministrstva, polkovnik Bora Mirko- vić, poveljnik letalske brigade, v imenu vojnega ministra.

Z letališča se je g. Göring odpeljal v spremstvu podpolkovnika Nikole Ubulina v maršalat dvora in se tam vpisal v dvor- no knjigo, nato se je pa peljal na nemško poslaništvo. Poslanik v. Heeren priredi drevi na nemškem poslaništvu g. Göringu na čast sprejem.

sprejel glavni nadzornik črnomoške mornarice Kasanov. Poslanik Alfant si bo ogledal neke enote sovjetske črnomoške mornarice.

Sovjetska vlada je imenovala bivšega komisarja za socialno politiko Markova za svojega predstavnika pri mednarodnem uradu za delo.

Predsedništvo mednarodne konference za delo je sprejelo delegacijo mladih brezposelnih delavcev iz Francije, Belgije, Nizozemske, Luksemburga, Švice, skandinavskih držav, Češkoslovaške, Avstrije in Kanade. Delegacija je izročila spomenico s 150.000 podpisov.

Transfarna pogajanja med Nemtijo in Nizozemsko, ki trajajo že tri tedne, se še niso uspešno končala. Nizozemski delegati so odpotovali v Haag, da poročajo svoji vladi.

Za ministra narodnega gospodarstva na Nizozemskem je imenovan dr. Gelisen. Novi minister je bil dozdaj docent na katoliški visoki trgovski šoli v Tilburgu in ravnatelj električne družbe za pokrajino Linburg. Dr. Gelisen je že prisegel v roke kraljice.

Na zadnji seji ameriške poslanske zbornice je bil sprejet načrt zakona o izgradnji šestih vojaških letališč za Alasko in Panamski prekop. Zdej je zakonski načrt pred senatom.

Belgijski parlament je sprejel zakonski načrt o uporabi uradnega jezika v belgijskem pravosodju. Za zakon je glasovalo 95 poslancev, 40 glasov je bilo oddanih proti, 22 poslancev pa se je vzdržalo glasovanja. Po tem zakonu je flamska uradni jezik pravosodja samo v krajih s flamsko večino, v valonskih krajih pa ostane uradni jezik francosčina. Za Bruseli, kjer sta oba jezika v rabi, velja posebna ureditev.

Avgusta meseca bo v Varšavi šahovski turnir za pokal lady Hamilton Rusellove. Turnirja se udeležijo igralke iz Velike Britanije, Francije, Irske, Avstrije in Češkoslovaške. Vseh dam bo najbrž 12.

Angleška spodnja zbornica je sprejela v tretjem čitanju zakonski načrt o reformi indske ustave. Za je glasovalo 386 poslancev, proti 122. O tem zakonskem načrtu je spodnja zbornica razpravljala štiri mesece. Jutri ga predlože gornjemu domu v nadaljnjo razpravo.

Dr. Beneš na poti v Moskvo

Praga, 6. junija. ČTK poroča: Zunanji minister dr. Edvard Beneš je danes odpotoval s soprogo in s svetnikom poslaništva Kučero v Moskvo.

Pozitivne plati opozicionalne deklaracije

Zagrebski »Novosti« pišejo:

»Pozitivne strani v resolucijah opozicije so v tem, da predvidevajo potrebo sodelovanja med vsemi tremi deli našega naroda ter da vidijo v sporazumu Srbov, Hrvatov in Slovencev jamstvo za obstoj države. V eni resoluciji se zlasti poudarja sodelovanje prečasnih Srbov, še posebej činjenica, da je dobila opozicija v šumadiji v neki meri podporo. Državna ideja in sporazumno reševanje notranjih vprašanj sta prišli v teh resolucijah do izraza, in to kljub vsemu negativizmu do vsega onega, kar se je dosedaj delalo in kar je bilo ustvarjeno kot pozitivna činjenica našega državnega in narodnega življenja.

Ta zelo omejeni pozitivizem je prišel do izraza tudi na konferenci opozicionalnih zastopnikov v Zagrebu, zlasti v govoru dr. Ante Trumbića na posvetovanjih z dr. Mačkom. Dr. Trumbić se je v svojem govoru zlasti zavzemal za državno skupnost, in sicer predvsem iz razloga, ker kaže ta Madjarska in Italija aspiracije na hrvatsko ozemlje. Zato je potrebna državna zajednica, je dejal dr. Trumbić, in ne samo zaradi ohranitve Srbov, Hrvatov in Slovencev, temveč tudi zaradi obrambe Hrvatov in Srbov. Ta zajednica ne sme biti samo nacionalna zajednica, temveč tudi obrambena organizacija v sedanjem času.

★

Samo mimogrede...

Oba velika in »vodilna« dnevnika v Ljubljani sta objavila Mačkovo deklaracijo en dan kasneje kot naš list. Zakaj tako pozno?

Ali je bil morda komentar tako zelo težaven?

Kratke vesti iz tuiine

Rim, 6. junija. W. Predsednik vlade Mussolini se je danes udeležil proslave 121. obletnice ustanovitve orožniških čet.

London, 6. junija. W. Angleško-nemški pomorski razgovori se nadaljujejo, ne da bi dovedli do kakih konkretnih rezultatov. Anglija odločno odklanja nemško zahtevo po zvišanju njenega brodogoja na 400.000 ton.

Rim, 6. junija. W. Ker francoska letalska družba ni dala na razpolago svojih aeroplanov, se redna letalska služba med Rimom in Parizom danes še ni mogla otvoriti.

Benetke, 6. junija. W. Na poti iz Rima so semkaj prispeli kraljica Helena, njena hčerka bolgarska kraljica Ivana in princesa Marija.

Berlin, 6. junija. W. Današnji popoldanski »Berliner Tageblatt« objavlja članek neke »kompetentne osebnosti« o novem paktu, ki sta ga sklenila šef rdeče armade na Daljnem vzhodu general Bluecher in šef mongolske vlade Tehmuk. Sovjetska Rusija daje vladi Vzhodne Mongolije posojilo 10 milijonov zlatih rubljev, ki bo služilo izključno za izpolnitev mongolskega oboroževanja. Nadalje je določeno, da se bo štirikrat na teden vzdrževala redna letalska zveza med Sovjetsko Rusijo in Kitajsko. Mongolska vlada se s svoje strani obvezuje, da ne bo ovirala komunistične propagande v Aziji, da bo sprejela v svojo službo sovjetske častnike in da bo nudila vse ugodnosti sovjetski armadi v primeru potrebe prekrakačenja mongolskega ozemlja. Predvidevana je tudi nova železniška zveza. List pripominja, da si je Sovjetska Rusija s to pogodbo hotela zagotoviti mongolsko pomoč v primeru konflikta z Japonsko.

Socialna akcija Pomočniškega zbora združenja trgovcev v Ljubljani

Z ozirom na težak gospodarski položaj, v katerem se nahaja naša trgovina, se število brezposelnih trgovskih pomočnikov iz dneva v dan večja. Pomočniški zbor je ustanovil že pred leti poseben podporni fond, v katerega redno vlija večje vsote iz rednih prispevkov svojega članstva. Ti prispevki pa so v zadnjih letih padli, ker se je število članov zmanjšalo, drugi zopet pa iz neumljivih razlogov ne plačujejo članarine. Ker je število brezposelnih rastlo in se je podporni fond prehitro črpal, je uvedel odbor Pomočniškega zbora posebno socialno akcijo ter se je obrnil s prošnjami na večje trgovine in obrate. Akcija lepo napreduje in se je doslej odzvalo lepo število darovalcev. Doslej so v podporni fond Pomočniškega zbora darovali: »Zlatorog«, tovarna mila v Mariboru; Hrovat & Comp., Ljubljana; Mestno načelstvo, Ljubljana; »Jugočeška«, Kranj; tovarnica mila Schicht, Osijek; A. Sarabon, Ljubljana; Ivan Krivic ml., Ljubljana; tovarnica čokolade Union, Zagreb; Industrija platnenih izdelkov, Jarše; Stane Vidmar, Ljubljana; Golob & Co., Viš; tovarnica Sidel, Zagreb; tovarnica dr. Oetker, Maribor; tovarnica mila Albus, Novi Sad; društvo Unio, Maribor; Jugosvila, Maribor; tovarnica H. Franek, Zagreb; Bachmann, Zagreb; Iv. Zaletel, St. Vid; Fran Kos in M. Lazar, Ljubljana.

Odbor Pomočniškega zbora se vsem tem tvrdkam prav iskreno zahvaljuje in priporoča svojim članom, naj te tvrdke vsestransko podpirajo in priporočajo. Ker akcija še ni končana, prosimo tudi ostale trgovce, da se odzovejo našemu apelu in prispevajo v podporni fond trgovskih pomočnikov.

Češke pripombe, ki spadajo v ero deklaraciji

Praga, 6. junija.

Znana in ugledna češkoslovaška revija »Europe Centrale« priobčuje v svoji zadnji številki članek o majskih volitvah v Jugoslaviji in pravi med drugim:

Pri volitvah dne 5. maja je dobila opozicija, ki jo je vodil dr. Maček, 405.000 glasov v Savski banovini in 111.000 v Primorski banovini. Tu nimamo namena presojati opozicije in tudi ne iz razlikosti njenih elementov izvajati kakšen konstruktiven program, kar bi bilo v ostalem zelo težko. Želimo samo napraviti primerjavo med preteklostjo in sedanjostjo in opozoriti na način, kako je Avstro-Ogrska poprej z njimi ravnala. Ravno Hrvati, ki so se radevolje zedinili s Srbi, so občutili znatno olajšanje svobode in izražanja svoje volje pri volitvah po Zedinjenju.

Nadalje revija omenja, kakšno je bilo parlamentarno življenje na Hrvaškem, ko so bili Hrvati še podaniki madžarskega kralja. Članek poudarja, da so sicer bile takrat Hrvatim teoretski odprte razne ustanove, dejansko so jim bile pa zaprte, in so za Hrvatsko zato bile brez pomena. Tako je nagodba hrvaško-madžarska od 1869 data Hrvatim sicer pravico, da smejo biti zastopani v peštanskem parlamentu, toda centralna vlada je znala do tik pred svojim koncem tako urediti, da so bili ta štiridesetorica delegatov zmerom tako imenovani Madžaroni.

Dalje navaja članek več fevdalnih rodbin na Hrvaškem in v Slavoniji, ter naglašja, da so bili hrvatski delegati v Budimpešti razni Hohenfeldi, Erdődyji, Fehervariji itd., ki so vsi pripadali oni kozmopolitski aristokraciji, ki se je čutila in se čuti blizu madžarskim fevdaletom ter niso nikdar niti mogli zastopati hrvatskih interesov, ne hrvatskih teženj. Hrvatskemu avtonomnemu saboru je bila kompetenca omejena na dva načina: Prvič je sama nagodba dajala temu saboru in hrvatski avtonomni vladi kompetenco samo v notranjih zadevah, sodstvu in prosveti ter veri, v drugih stvareh pa nobene, in drugič je bil v veljavi do tik pred polomom Avstrije posebno »moder« volilni zakon, o katerem se lahko upravičeno reče, da je bil pravi vzorec preobrnjenega volilnega sistema cenzusa. Ta cenzus je bil visok za tisto dobo in za siromašno prebivalstvo. Znašal je 15 do 30 goldinarjev osebnega davka. Tako je bilo število kmetov volilcev omejeno na minimum. Če se k temu še doda, da so ne glede na cenzus imeli volilno pravico ne samo državni uradniki in namestniki, včevši tu tudi občinske pisarje in sluge pa pisarnah ter železniške čuvaje na progi — ti so bili po večini Madžari in večji del tudi razumeli niso drugega kakor madžarščino — vsekakor pa niso prav nič čutili za Hrvatsko — je jasno, kako malo je mogel hrvatski kmet priti do izraza pri volitvah. K temu je treba še prišteti praktiko državnih oblasti in javnega glasovanja, da si moremo predstavljati, kakšno karikaturu volilne pravice je dajala Avstro-Ogrska svojim »zvestim Hrvatoma«, katerih lepi simbol ban Jelčić, rešitelj in žrtve Habsburgov, stoji še danes sredi Jelčićevega trga v Zagrebu. A če niti take volitve niso bile »zanesljive«, so jih napravili »zanesljive« kordoni orožnikov, ki so s pretezo, da morajo paziti na red, onemogočali pristop v volilne lokale vsem »sumljivim« volilcem. To se je pripetilo tudi pred okni samega velikega vladike Strossmayerja, sredi Djakova, ko je bil njegov kandidat univerzitetni profesor knez Vojnovič, oče književnika Iva in zgodovinarja Lujja Vojnovića.

Delikatneje in spretnjeje je bilo treba delati v Dalmaciji. Tam sicer niso bili oblastvom na razpolago veliki župani, kakor na Hrvaškem, zato so pa avstrijske oblasti drugače sejele razdor med posameznimi strankami v korist tretji, tako imenovani »avtonomaški stranki« ter tako podpirale avstrijski režim. Razen teh metod so avstrijske oblasti sejele mržnjo v deželi, prepolni samostanov in škofij, med pravoslavni in katoliškimi elementi. Posebno značilno je, kako so te oblasti znale izrabljati veliko avtoriteto velikega domoljuba duhovnika Mihovila Pavlinovića, zoper velikega škofa Strossmayerja, ki je bil i v verskem i v nacionalnem pogledu apostol jugoslovanstva in zedinjenja.

Treba se je samo vprašati, kako dolgo bi bil trajal ta težki položaj i na Hrvaškem i v Dalmaciji, da niso nastopili usodni dogodki, ki so uničili donavski imperij. V tem članku se omejujemo samo na teh nekaj ugotovitvah v zvezi z volilnimi vprašanji. V zvezi s tem se je treba spomniti vsega trpljenja in zlorab ter preganjanja, ki ga je morale prestajati prebivalstvo samo teh dveh dežel do trenutka, ko je to cesarstvo razpadlo. Pri tem opozarja revija na tale važni moment:

V trenutku, ko so volilci v Zagrebu in Splitu oddajali svoje glasove, ki niso bili za politiko Jeytlića, se v mislih pač niso vživeli v zdaj že daljno dobo, a vendar so se z vso logičnostjo lahko spomnili, da brez Srbije ne bi bilo danes zedinjene Jugoslavije. Čeprav njihova javnost ni dobila vsega, kar je želela, se je vendarle osvobodila ustave po avstrijskem vzoru, kakršno jim jo je dajala budimpeštanska vlada.

Obsojen zaradi umora svoje ljubice

Ker je obesil svojo nosečo ljubico, je bil danes Martin Brezovnik obsojen na dosmrtno robijo

Celje, 6. junija.

Davi se je pred celjskim okrožnim sodiščem pričela razprava proti Martinu Brezovniku iz Šmartna ob Dreti.

Obtožnica dolži 26 let starega Brezovnika, da je umoril svojo 20-letno ljubico, deklo Lenko Repičevo. Dne 10. marca t. l. jo je zvalil zvečer na šetev travnik ter jo tam ob gozdu obesil na mlado smreko, ker se je hotel rešiti preživnine za otroka, ki ga je pričakovala.

Dne 12. marca opoldne je našla delavka Jožefa Ugovšek, ko je šla k nekemu mrliču, na smreko obešeno žensko ter je o tem takoj obvestila orožnike v Gornjem gradu. Žandarmerija je zadevo pričela takoj preiskovati in že prvi ogled je pokazal, da se Repičeva ni obesila sama, temveč da se je zgodil zločin. Sum je letel na Martina Brezovnika.

Umorjena Repičeva je sicer imela razmerje z Brezovnikom, vendar se pa govori, da je imela tudi druge prijatelje. Z Brezovnikom se je spoznala pred letom dni, ko je služila pri njegovem sosedu Bricu v Devcih. Nekaj mesecev se že nista videla, ko ji je letos februarja Brezovnik pisal, da bi jo rad spet videl, in jo je zato povabil na sestanek. Dne 24. februarja je povabljenka res prišla in 10. marca tudi. Pred odhodom od doma je bila Lenka dobre volje, vendar je pa materi rekla, da jo je malo strah pred Martinom. Zato je naprosila Jožeta Parta, naj bi jo spremljal domov, če bi je ne hotel spremiti Brezovnik.

Ta Lenkin sestanek z Martinom je bil precej pozen. Hodila je od Radmirja proti Gornjemu gradu in prišla med 18. in 19. uro do stanovanja Jožefe Ugovškove v Cigovnici. Ta jo je z začudenjem vprašala, kaj dela tako pozno tu okrog. Dekle je reklo, da čaka svojo mater, ki je v Podhomu. Po njenem odhodu je Ugovškova odšla spet proti Cigovnici. Lenke ni nikdo več videl in Part jo je čakal zastoj. Ko so jo našli, je bila mrtva že tri dni, kar je ugotovila obdukcija.

Dognano je, da je bila Lenka mrtva že 10. marca; po izpovedbi prič, da je bila ob odhodu dobre volje, je pa tudi samomor izključen. To kaže tudi njena posestniku Arničiu izražena želja, da bi smel Brezovnik pri njej prenočiti, ko jo pripelje domov.

Obtoženi Martin Brezovnik je dobrega posestnika sin, ona pa je bila uboga dekla. Za posledice njunega razmerja so vedeli

že vsi domači, posebno pa še njegova nevesta, hči uglednega posestnika. Brezovnikovim doma je bilo zelo hudo zlasti, ker je bila Lenka napol ciganka.

Vse kaže, da je Martin imel v kritičnem času res čudno zanimanje za okolico, kjer so našli obešeno Lenko. Tako govore priče in tudi sam ne more iz tega začaranega kroga. Izgovarja se pa, da je moral tisti krat iz Purnatove gostilne nujno domov svinje krmit. Do tam je vse izpričano, vendar je pa namesto naravnost domov, odšel z nekim avtomobilom ravno v nasprotno smer — v Bočno. Tudi tu je dejal, da mora domov. Zadeva se prične zapletati, da ne more iz nje. Odšel je okrog 18. ure.

Kdaj je prišel domov, domači ne morejo povedati točno: morda ob 20. ali 21. Čudno je, da se je potikal po ovinkih in se ni vrnil po najkrajši poti domov. Bil je tudi na Otoku, ki je blizu kraju sestanka.

Obdolženec se izmotava in zanika krivdo ter sploh pravi, da z Lenko ni imel sestanka.

Mnoge zaslišane priče niso mogle v bistvu povedati nič pozitivnega: deloma so se dopolnjevale, deloma pa si tudi nasprotovale, a žandarmerija iznaša svoje ugotovitve in opažanja na licu mesta.

Razprava je bila ob 12. prekinjena in se je nadaljevala ob 14.

Po zaslišanju novih prič, ki so si nekoliko nasprotovale in se zlasti glede natančnega časa niso mogle zediniti, ter po izjavi občinskih in šolskih oblasti, ki sta za obdolženca prav ugodni, kakor tudi dober ljudski glas, se je senat umaknil k posvetovanju. Ob 17. uri je nato predsednik razglasil, da je doslej še nekaznovani obdolženec kriv.

da se obsodi na dosmrtno robijo, trajno izgubo častnih pravic in povračilo stroškov. Ob proglasitvi sodb je obsojenec ostal miren, po polni dvorani pa se je zaslišal težak vzdih občinstva, ki menda ni pričakovalo takega konca. Na vprašanje je obsojenec jedva izjavil z ubitim glasom: da sode ne more sprejeti. Zagovornik dr. Rosina iz Gornjega grada je prijavil revizijo in priziv.

Senatu je predsedoval okrožni sodnik dr. Vidovič, votantje pa so bili okrožni sodniki Tiller, dr. Dolničar, Radej in Detiček.

Obtožnico je zastopal namestnik državnega tožilca dr. Juhart, ki ni prijavil pritožbe.

Sodobna učna stremiljenja v osnovni šoli

V ponedeljek se je sestal, kakor običajno vsako leto pred zaključkom šolskega dela, v Ljubljani sreski učiteljski svet pod vodstvom g. šolskega nadzornika Gruma, da poda sebi in široki javnosti obračun za svoje enoletno delo v šoli, obenem pa da si začrti delovne smernice za bodočnost, po katerih naj se naša osnovna šola, ta temeljna vzgojna in izobraževalna delovna edinica najširših ljudskih plasti, razvija in spopolnjuje v smislu sodobnih pedagoških in metodiških gesel. Po običajnih otvoritvenih formalnostih in pozdravih uradnemu zastopniku banke uprave, mestnega magistrata in še drugih gostov, je g. nadzornik podal obširno in temeljito tehnično poročilo o stanju osnovnih šol, o potrebi zidanja novih šolskih zgradb v svrhu razbremenitve sedaj prekomerno natrpanih šol, o modernizaciji starih šolskih poslopij, o otroških vrteh in zavetiščih itd. Nato je razvil podrobno statistično sliko notranje organizacije naših šol po šolskih sobah, po razpoložljivih učilih in samoučilih. V zvezi z otroškimi knjižnicami ugotovi, da je bilo treba mnogo knjig izločiti zaradi neprimerne vsebine in slabega jezika. Dobre mladinske literature primanjkuje. Pač pa razpolaga učitelstvo samo s primernimi knjigami v svoji sreski učiteljski knjižnici. Mimo ostalih statističnih navedb g. nadzornika, ki nam kažejo šolsko demografijo v šolskem letu 1934/35, naj omenimo nekoliko obširneje naslednji dve točki dnevnega reda zaradi njihove važnosti ne samo za ožji učiteljski krog, ampak tudi za naše širše občinstvo, posebno pa za stariše šoloobiskujočih otrok.

V svojem aktualnem referatu »Jezikovni pouk z ozirom na prehod učencev iz osnovne v srednjo šolo« je prof. R. Kolarič ugotovil najprej neko temeljno nesoglasnost med osnovno in srednjo šolo z ozirom na ta izpit. Osnovno šolsko učiteljstvo zatrjuje, da zahteva srednja šola od 10 letnih otrok pri takozvanih sprejemnih izpitih preveč slovniškega znanja. Na podlagi predpisanega učnega načrta za IV. razred osnovne šole je ugotovil, da že ti načrti sami ne zahtevajo povsem natančne analize

besednih vrst v stavku, kakor jo predpisuje v stvari neka brošura, ki je bila pred leti izdana kot pomoč za pripravo ob vstopu v srednjo šolo. Omenjeni načrti zahtevajo od otroka samo poznanje besednih vrst.

Čisto v smislu teh načrtov tudi srednješolski profesorji, posebno mlajši, ne zahtevajo od učencev, ter se na omenjeno brošuro sploh ne ozirajo. Zanimiva profesorjeva izjava je izvenela v sklep: Moderni profesorji ne bodo v zadevni snovi zahtevali od otrok preveč in bi bilo tedaj nesmiselno izpraševanje slovniškega znanja kandidatov za I. razred srednje šole v smislu natančne stavkove in besedne analize. Po drugi strani pa je potrebno, da se tudi jezikovni pouk na osnovni šoli reši okostenelega verbalizma in dosedaj običajne šablone. S tem v zvezi je pohvalno omenil referat g. učitelja Breganta o jezikovnem pouku v smislu delovnih načel moderne šole, ki ga je bil dobil pred časom v vpogled.

Še zanimivejši in za učiteljstvo ter tudi za široko javnost tehtnejši je bil naslednji referat o novem učnem načrtu za štiri razrede osnovne šole, ki se povsem naslanja na sodobno gledanje pri pedagoškem in metodičnem delu v osnovni šoli. Na samem načrtu je delal poseben učiteljski odbor, v katerem sta bila učitelja Bregant Zmago in Hreščak Alojzij ter učiteljica Marija Jegličeva in Angela Vode. V temeljitem delu je na konferenci referiral učitelj Hreščak.

Učiteljski svet je v dve uri trajajoči debati podrobno razčlenil vso učno snov, ki popolnoma ustreza zahtevam modernega pouka v osnovni šoli ter je oslonjena na principu otroške samodelavnosti, se ozira na skladno izrabljanje vseh tekočih pojavov vsakdanjega življenja, ki jih koordinira smiselno v eno ali več delovnih enot, katerim je končni cilj duhovna poglobitev otroka v vzgojni in tudi izobraževalni smeri. Konferenca si je osvojila načrt v polni meri ter je sklenila, da se bo praktično začel na ljubljanskih šolah uporabljati že s prihodnjim šolskim letom in sicer se bodo po njem ravnali vsi I. razredi. Da bo pa to delo res smoteno, na vseh zavodih enako

poglobljeno in k istemu cilju usmerjeno, se je že na tem sreskem učiteljskem svetu izvolila posebna učiteljska anketa, ki naj z vsemi razredniki I. razredov osnovnih šol v Ljubljani vse to šolsko delo sistematično izvrši z rednimi konferencami, hospitacijami in s podobnimi sredstvi. V to anketo so se poleg že imenovanega redakcijskega odbora novih načrtov priglasili še g. prof. Minka Skabernetova, učitelj Jože Vider in učiteljica Berčelova.

Upati je, da je s to strokovno učiteljsko akcijo postavljeno vprašanje modernizacije našega osnovnega šolstva na zdravo in pravo osnova.

Osem novih mostov

Banska uprava še letos zgradi 8 najpotrebnejših mostov

Ogromen promet v svetovni vojni, ko so po vseh naših cestah prevažali topove in drug vojni material, je omajal mnogo najpomembnejših naših mostov, a po vojni nam je gospodarska kriza onemogočila zameno tih starih razmajanih invalidov z novimi trdnimi mostovi. Tudi velike povodnji, ki se med njimi najbolj spominjamo dveh katastrof v Zirovski in Poljanski dolini, ko se je utrgal oblak in so vode uničile ter razlrgale vso dolino Sore, Hrastnice, Ločnice in Gradašnice, in prebivalstvo se spominja tudi še danes povodnji Kokre, ko je vzele vse mostove v Kokrški dolini na Jezerski cesti do Gorenjske ravnine. Tedaj smo postavili precizorne mostove za lokalni promet, zlasti pa zaradi lesne kupčije, sedaj pa te mostove polagoma zamenjemo s stalnimi mostovi.

Banska uprava je sklenila zamenjati vse stare mostove z novimi, vendar pa ne dovoli kriza, da bi ta program izvedla tako hitro, kakor želi.

Manjka nam še zveza Prekmurja z ostalo banovino in most čez Muro pri Petancih je med najpotrebnejšimi mostovi. Usmljenja vreden invalid je tudi most čez Savo v Krškem, kjer bo seveda treba zgraditi železobetonski most. Tudi na Dravi čaka vse polno starih mostov obnovitve in na Dolenjskem je razen krškega mosta silno potreben tudi litijski most. Prav tako nujen je most čez Bregano pri Breganskem selu, zlasti pa vsakdo mora priznati upravičene zahteve Belokranjcev, ki nimajo nobenega mosta čez Kolpo med Metliko in Vinico. Tudi most čez Selško Soro v Škofji Loki in regulacija središča mesta je nujen problem, ki je bil že v fazi realizacije, vendar se je pa spet zavlekel, ker so zastarale za most žrtvovane menice interesentov.

V letošnji gradbeni sezoni bo banska uprava zgradila osem novih mostov in z njimi nadomestila dosedanje stare lesene mostove. Kakor znano, plača polovico stroškov banovina, drugo polovico pa cestni odbori.

Novi most čez Kamniško Bistrico na Beričevem bo spet lesen in bo veljal 130.000 Din.

Most čez Ljubljano pri Podpeču pa bo železobetonski in je že skrajno potreben obnovitve, ker je sedanji most vedno v nevarnosti, da ga odnese najmanjša povodnja. Most bo veljal 600.000 Din.

Most čez Mostnico v Starih Fužinah v Bohinju bo tudi lesen ter bo veljal približno 100.000 Din.

Most čez Savo pri erarični žagi v Soteski v Bohinju bo železobetonski ter bo veljal 600.000 Din. V Soteski imamo dva mosta na cesti ki vodi v Bohinj, in je sedaj na vrsti prvi, drugi pa pride na vrsto v kratkem. Cesta v Bohinj, ki je glavna prometna žila tega tujskoprometnega kota, dobi v kratkem obnovljene vse mostove. Nov je že most čez Savo pri Bledu, prav tako imamo nov most v Bohinjski Bistrici ter je nov tudi most pri Sv. Janezu ob jezeru, a pravkar so zaključena tudi dela malega železobetonskega mosta čez hudournih Suho pri Sv. Janezu v bližini vile kneza namestnika Pavla. Tudi cesta v neposredni bližini Sv. Janeza se že modernizira, da tamošnjih prominentnih letoviščarjev ne bo več nadlegoval neznozen prah, ki so se upravičeno pritoževali čeznje.

Most čez Radovno v Krnici bo tudi obnovljen v lesu in je še posebno potreben zaradi tujskega prometa, dvornih lovišč in blejskega vodovoda, ki je napeljan ob mostu. Ta most bo veljal 110.000 Din.

Kakor že povedano, so bili mostovi v Kokri po povodnji 1.1926 obnovljeni le provizorno. Ta cesta je važna vpadna črta za tujski promet iz Avstrije čez Jezersko, kjer vozi zlasti mnogo avtobusov. Za banovino je ta cesta, ki je mednarodnega pomena, prav veliko breme, ker je bila prej v državni upravi, sedaj pa jo oskrbuje banovina. V celoti bo obnovljenih v Kokrški dolini deset mostov. Letos prideta na vrsto takozvani Celarjev most in pa Taborski most, ki bosta skupaj veljala 600 do 700.000 Din.

Končno bo obnovljen tudi most čez Savinjo v Petrovčah, ki bo lesen ter bo veljal 300.000 Din.

Dnevni dogodki

× Kolekujte vloge in prošnje! Kabinetu gospoda ministra socialne politike in narodnega zdravlja, kakor tudi sekretariatu gospoda bana prihajajo dnevno od raznih strank in društev nekolikove vloge in prošnje. Stranke se v lastnem interesu opozarjajo, da morajo biti vse vloge in prošnje, ki naj se pri državnih uradih obravnavajo, pravilno kolkovane, ker se jih sicer po zakonu ne sme in ne more obravnavati. Društva, ki so po zakonu oproščena kolkovanja vlog, morajo to pravilno označiti na vlogi.

× Nj. Svetost patriarh v Mileševu. Nj. Sv. patriarh Varnava je prisel v sredo v Mileševo, da obišče stari samostan, kjer je pokopan največji srbski svetnik Sv. Sava. Samostan je sedaj povsem renoviran in nanovo odprt. Patriarha je pričakovala velika množica in mu priredila veličasten sprejem. Samostan Mileševo je znamenit tudi zaradi tega, ker je bil v njem kronan bosanski kralj Tvrdko.

× Pošta hranilnice, podružnica v Ljubljani na binkoštni ponedeljek, dne 10. junija t. l. ne bo poslovala za stranke.

× Obrtni kongres. Glavna zveza hrvatskih obrtnikov bo imela svoj kongres 9. junija v Virovitici. Zveza je povabila na kongres tudi ostale obrtne organizacije v naši državi.

× Samomor uglednega trgovca. V Apatinu je izvršil te dni samomor ugleden trgovec z žitom Adam Fekter. Iz povsem neznanega vzroka se je Fekter obesil, ne, da bi zapustil kakšno pismo, v katerem bi sporočil svojcem ta svoj obupen korak. Ker je živel pokojnik v dobrih gmočnih razmerah, je njegova smrt seveda vzbudila v Apatinu veliko senzacijo.

× Kruh v Subotici se je podražil. V Subotici so peki podražili cene kruha. Tako velja sedaj luksuzni beli kruh 3 Din štruca, beli navadni 2,75 Din, polni 2,25 Din in črni 2 Din. Peki opravičujejo ta povišek kruha s povišanjem cen moki.

Avtomobilisti, pozor!

Najboljši bencin in avtoolje
dobite pri

Motoroil

MARIBOR, Kralja Petra trg 4

× Strahovit zločin v Zagrebu. Kriminalna kronika v Zagrebu beleži te dni zopet strahovit zločin, ki se je pripetil v sredo v Paromlinski ulici. Brezposelni pekovski pomočnik Rudolf Lojen je na zverinski način pobil do smrti svojo priležnico Uršulo Peharda in njeno hčerko Mico. Vdova Pehardova je imela ljubavno razmerje z Rudolfom Lojenom, ki se je ločil od svoje žene in živel v divjem zakonu s pokojno Uršulo. Žena Lojenova, ki je vedela za to nedovoljeno razmerje, je večkrat pisala Uršuli Pehardovi, kako je na tako sramoten način odzvela njej moža, otroku pa očeta. V sredo ponoči je prišel Lojen slabo razpoložen domov in se pričel prepirati s Pehardovo. Preprič je ponehal in ona je kmalu zaspala. Čim je Lojen opazil, da Uršula spi je naenkrat pograbil sekuro, zamahnil in preklal ženi glavo, nato pa je izvršil svoj zverinski posel še nad 13 letno hčerko Mico, ki ji je tudi razbil glavo. Ko sta bili obe žrtvi mrtvi, Lojenova bestialna nrv še ni mirovala. Vzel je britev in še prerezal vrat ženi in hčerki. Po tem ostudnem dejanju se je umil in hotel pobegniti. Priča tej strašni družinski drami je bil študent Božidar P., ki se je sam bal za svoje življenje in hitel po pomoč policije. Ko je prišla policija, je zver v človeški podobi, mirno kadil cigarete. Na poziv stražnika »Roke kvikue« je odrgel cigareto in se dal popolnoma mirno uklentiti. Na policiji je pri prvem zaslišanju popolnoma apatično odgovoril: »Vem kaj me čaka, mi je popolnoma vseeno...« Zločinca so takoj oddali v zapor, kjer bo čakal svoje zaslišeno plačilo.

Lepota in toplina LUTZ

× Skalski dom na Voglu bo za binkoštno praznike oskrbovan. Spomladansko razpoloženje, ko so vršci še pokriti s snežno odejo, blagodejno vpliva na planince, posebno še s take postojanke kakor je Vogel, ki je poznan kot najlepša točka za pogled na Julijske Alpe. — Oskrbovana je tudi koča jeseniške podružnice na Rošci, ki nudi obiskovalce vse ugodnosti.

× Prešernova koča na Stolu je stalno odprta in oskrbovana.

× Postojanko na Smarjetni gori je prevzelo in popolnoma preuredilo Slovensko planinsko društvo, Kranj. Ljubitelji narave posejajte Smarjetno goro v čim večjem številu!

× Dobrota mila je odvisna od količine masčobe in kakovosti drugih sestavin. Zlatorog-ovo milo vsebuje najvišjo po mednarodnih borznih običajih predpisano množino masčobe, ki so ji pridejane le najboljše sirovine. Zato ima Zlatorog-ovo milo izredno veliko čistilno moč in je pri rabi zelo izdatno, torej poceni. Razumna gospodinja vse to dobro ve in pere dosledno le z Zlatorog-ovim milom. Tako je prav.

× Karambol avtomobila naloženega s 57.000 jaje. Na cesti med Koprivnico in Platino se je pripetila izredna avtomobilska nesreča. Varaždinski izvoznik jaje Jurij Ekl s svojim šoferjem je vozil na tovornem avtomobilu 40 velikih zabojev, napolnjenih z 57.000 komadi jaje. Avto je vozil povsem normalno, kar se je iz neznanega vzroka zlomil volan, avtomobil je zdrknil po nasipu in se prevrnil. Šofer je dobil težje poškodbe, dočim je ostal lastnik nepoškodovan, pač pa trpi veliko škodo na uničenih jajah, ki so se vsa razbila. Škoda znaša 45.000 do 50.000 dinarjev.

× Binkoštni izlet Jadranske straže. Izletniški odbor sporoča udeležencem, da je odhod iz Ljubljane v soboto 8. junija t. l. v rezerviranih vagonih, ki se priključijo rednemu vlaku, ki odhaja ob 13.40 uri. Izletnike iz Ljubljane in Gorenjske opozarjamo, da naj bodo ob 13. uri na kolodvoru. Oni izletniki, ki bodo vstopili med vožnjo Ljubljana—Zagreb naj vstopijo le v vagon z napisom »Jadranska straža«.

× Svoje mlade prijateljice in prijatelje opozarjamo, naj si na velesesju ne pozabijo ogledati razstavljenih ptičk ob paviljonu »E« pri J. Devetaku iz Rožne doline, v razstavi društva »Živalce« ob paviljonu »F« in drugo. Natanko si vse ogledajte, da boste bolj veseli novic, ki jih vam povem v »Glasu slovenskih otrok« na binkoštno nedeljo! Toliko za danes. — Teta Meta.

× Pomladansko otroško slavlje na igrišču v Tivoliju priredi Atena na praznik 20. t. m. v korist svojih socialnih ustanov. Spored bo obstojal v nepriljubljenem nastopu otrok od 4. do 12. leta z najrazličnejšimi otroškimi vozili, kakor igračkami, kočarkami, skircami, štiri in trikolesi, dvokolesi, avtomobilčki, raznimi živalami na kolesih itd. Otroci od 4. do 8. leta bodo nastopili samo v spredu, večji lahko pri posebnih dirkah. Prijave vseh onih, ki žele sodelovati z vozili in takih, ki nimajo vozil se sprejema dnevno od 10. do 12. ure popoldne na igrišču Atene v Tivoliju in v društveni pisarni, Prečna ulica 2, pritičje. Prijavnina za otroka znaša Din 5.— ter velja kot izkaznica na dan prireditve za nastop in istočasno kot vstopnica. Gradim, štedim, kupim LUTZ

× Planinci, foto-amaterji! SPD v Ljubljani prosi foto-amaterje, da mu pošljejo dobre posnetke naših planinskih pokrajin. Najboljše slike bodo izbrane za umetniške priloge »Planinskega Vestnika« ter avtorji nagrajeni. Po uporabi in pregledu se slike vrnejo.

× Knjižnice v planinskih kočah. SPD mora izpopolniti v svojih kočah knjižnice, ki so po večini v zelo slabem stanju. Knjige, ki so sedaj po kočah so ali razcefrane ali pa neprimerne. Odposlanec društva se bo v prihodnjih dneh ogledal pri članih ter jih naprosil, da prispevajo za društvene knjižnice knjige, leposlovne in znanstvene vsebine, ki jih sami več ne rabijo. SPD prosi svoje člane, da darujejo knjige in s tem dokažejo svojo naklonjenost planinski organizaciji.

× Prešernova koča na Stolu bo odprta za stalno od 7. t. m. dalje.

× Odprte planinske postojanke SPD za Binkoštno praznike. V Triglavskem pogorju je odprta in oskrbovana Staničeva koča. Ob Bohinjskem jezeru nudita enen odhod postojanki Zlatorog in Sv. Janez. Orožnova koča na Črni Prsti bo za praznike že oskrbovana. Erjavčeva koča na Vrhu je odprta. Koči na Golici imata sedaj v svoji okolici belo narečno polje. Aljažev dom v Vratih je že oskrbovan, krasen izlet mi-

Narod, ki pozablja brate v sužnosti, tepta svojo čast! — Branibor se briga zanje. — Pristopajte!

mo Peričnika. Valvazorjeva koča pod Stolom je stalno odprta. Dom na Krvavcu nudi planince vse udobnosti. Koča na Ljubniku je lepa izletna točka iz Škofje Loke. Koča na Veliki Planini je stalno oskrbovana. V Dom v Kamniški Bistrici vodi nova lepo speljana pešpot. Koči na Kamniškem sedlu in Kokršnem sedlu bosta od 8. t. m. dalje že odprti in oskrbovani. Tomazinova koča na Sv. gori je odprta. Dom na Mrzlici ima na razpolago sobe za stalno bivanje. Koča na Lisei je odprta. V Logarski dolini je odprt Aleksandrov dom in Piskernikov zavetišče. Nadalje je oskrbovan Frischaufov dom na Okrešlju, Mozirski koča na Golteh ter Celjska koča nad Celjem. Kocbekov dom je odprt, ter so v tem gor-skem predelu še ugodne razmere za smuko. Postojanke na Pohorju vabijo planince s svežim zelenjem.

Gospodinje,

pokusite na velesesju

v paviljonu „COMMERCE“
(poleg Slamiča)

kavo „AROMATIS“
kavo „YORK“

Izboren okus, višek
užitka, zdrava pijača!

× Kam pa na binkoštno nedeljo? Vsi s posebnim vlakom ob 14. uri 20 minut z glavnega kolodvora v Vižmarje, kjer bo popoldne velika železničarska veselica v Matjanovem gaju z godbo, petjem in plesom pozno v noč. Sodeluje priznana železničarsko glasbeno društvo »Sloga« in renomirani cirkus »Tingl-Tangl«. Kdor torej želi preživeti nekaj veselih uric v lepi spomladanski naravi naj pohiti v nedeljo v Vižmarje.

× Radio-zdravnik je naslov moderne zgodbi-ee, ki jo je napisal za novo številko »Našega vala« pisatelj Ivan Vuk. Ina Slokanova je pri-spevala pesem »Cesta poje«, zanimivo je poro-čilo projekta o znatnem povečanju naših radijskih postaj. Nova številka prinaša še poleg na-daljevanja Cerkvenikove novele Domovina, spominjaj se vedno svojih herojev« in drame »Otroška komedija«, aktualno radijsko tehniko in modna poročila. Mesečna naročnina znaša 12 di-narjev. Zahtevajte se danes brezplačno in brez-obvezno na ogled eno številko. Pišite na naslov: Radijska revija »Naš val«, Ljubljana.

× Nacionalna ura: Začetki državnega življe-nja pri Jugoslovanih.

**Gotovo ne boste pozabili
poravnati naročnine!**

Ljubljana

DNEVNA PRATIKA

Danes petek 7. junija, kal.: Robert, pravo-slavni: Š. n. Gl. J. K.

DEŽURNE LEKARNE

Sušnik, Marijin trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 4, Bohinec, ded., Cesta 29. oktobra 31.

× Javna telovadba ljubljanskih sokolskih dru-štev vzbujajo med občinstvom in sokolskim član-stvom veliko zanimanje, saj nastopijo pri telo-vadbi naši najboljši telovadci na orodju. Vrsta Ljubljanskega Sokola, v kateri bodo oblični tek-movalci, nam bo pokazala nekaj vrhunskih vaj na drogu, dočim dobro vrste Ljubljanskega, Sokola I. in Sokola II. izvajale hkratne vaje na bradljah. Najzanimivejša točka bo gotovo zadnja — pro-ste panoge — ki jih bodo izvajala vsa tri dru-štva. Kakor smo že omenili, bo javna telovadba v soboto ob 20. ob svitu žarometov, kar bo nu-dilo vsem poseben estetičen užitek. Vabimo bratsko k obilnemu posetu. Zdravo

× Prijateljski večer, ki ga prerediti po javni telovadbi ljublj. sokol. društva, bo v rešlavr-acijskih prostorih »Zvezde«, s sodelovanjem go-dbe Sokola I. Članstvo in prijatelji bratsko vabljeni.

× Večraj se diplomirali na pravni fakulteti ljublj. univerze abs. iur. gg. Zupandčič Franc iz Brezice, Laharnar Anton iz Tolmina in Med-vešek Marijan iz Gorice. Iskreno čestitamo! Agitacija za zimo LUTZ

× Produkcija šole Glasbene Matice ljubljanske bo drevi ob četrti na 7. ure zvečer v Filharmoni-čni dvorani. Velik del nocojšnjega sporeda izpolni godalni orkester Matične šole pod vodstvom prof. Karla Jeraja. V I. delu pa nasto-pajo golemi klavirski in violinski oddelki. Stariši posetite z decu nocojšnjo produkcijo, za katero se dobi spored za 2 Din v Matični knji-garni odnosno v veži Filharmonične družbe. Vstop je dovoljen le proti nakupu sporeda.

× Ustanovni občni zbor Dramatičnega krožka »Jelka« bo v soboto, dne 8. junija t. l. ob 20. uri v gostilni Kramar na Dolenski cesti. Vsi člani in prijatelji so vabljeni!

× V Hubadovi pevski dvorani bo drevi ob pol 7. uri javna orgelska produkcija gojenecv drž. konservatorija iz šole prof. mons. Stanka Premrla. Vse ljubitelje glasbe vabimo k tej produkciji. Spored stane 2 Din in se dobi ob 6. ure dalje v veži Matičnega poslopja v Vegovi ulici.

× Odlomki francoskih oper: Faust, Lakme, Luiza ter Romeo in Julija se bodo izvajali na II. javni produkciji operne šole ljubljanskega državnega konservatorija, ki bo v torek, dne 11. t. m. ob 20. uri v opernem gledališču. Pred-prodaja pri dnevnih blagajni.

Maribor

△ Nočna lekarniška služba. V petek ima-ta nočno lekarniško službo Vidmarjeva lekar-na na glavnem trgu in Savostova lekarna na Kralja Petra trgu.

△ Kino Union. Danes kolosalna, prvovrstna veseliga, polna humorja in smeja »Oče biti je težko« z nepozabno »Regino« Luiso Uri-chovo in najboljšim komikom Richardom Ro-manovskim.

△ Uboj pri trgatvi. K našemu tozadevemu poročilu v večerajšnji številki popravljamo: obožena sta zagovarjala dr. Rozina in dr. Sen-čar iz Ptuja in ne kot je bilo navedeno dr. Ro-zina in dr. Stanjko.

△ Ministrski odposlanci pri maturi. Na re-alni gimnaziji bo ministrski odposlanec dr. J. Tomišek, na učiteljsku upokojeni prosvet-ni inspektor dr. Leopold Poljanec, na učitelji-šču šolskih sester pa prof. višje pedagoške šole v Zagrebu dr. Milica Bogdanovičeva.

△ Grozna najdba ob Dravi. V četrtek zju-traj je lastnik Käferjevega kopališča ob Dravi med dračjem in vejevjem, ki ga na-pravlja voda, opazil spodnji del človeškega trupla, ki pa je bilo v groznem stanju. Stop-al na nogah ni bilo več, iz beder pa je molela še samo kost. Ni se pa še dalo ugot-o-viti, kje je gornji del trupla. O grozni najdbi je bila takoj obveščena policija.

△ Naplavljen otroško truplo. Pri nekem mlinu v Ormožu ob Dravi je voda naplavila truplo 4—5letnega fantka. Otrok je bil gol in obleden sam v črno nogavico, ki nosi znamko »Del-Ka«. Glavo je imel razmesar-jeno in se ni dalo ugotoviti identitete. Kdor bi kaj vedel o tragični smrti dečka, naj to javi policiji oziroma orožnikom.

△ Vajenček na begu. Nekemu pekovskemu mojstru v Ptuju je preteklo nedeljo pobegnil neznanokam 15letni vajenec Roland Vesnjak. Mariborska policija je bila obveščena, da so večeraj videli nekateri Vesnjakovi znanci Ro-landa v Mariboru, ko se je vozil na kolesu, ki ga je najbrže ukradel.

△ Ukradeno kolo. Trgovskemu pomočniku Dragu Burjanu je neznan tat ukradel z ne-kega dvorišča na Aleksandrovi cesti dvokolo z ev. št. 727574 in vredno 650 Din. Kolo je bilo last trgovca Huberja. Zaradi vsakodne-vnih tovrstnih tatvin se kolesarji opozarjajo, naj bodo previdnejši in naj ne puščajo koles nezaklenjenih in brez nadzorstva.

△ Izgubljeno in najdeno. Posestnica Roza Andražičeva iz Trstenjakove ulice je večeraj popoldne izgubila na poti od broda po Trste-njakovi ulici in Meljski cesti zlato zapestnico vredno 1000 Din. — Neki gostilničar iz Tez-na pa je našel na Glavnem trgu bankovec za 100 Din, v katerem je bila zavita sveta po-dobica.

△ Zadovoljiva rešitev spora med vrtnarji. Poročali smo že o hudih konkurenčnih bojih domačih vrtnarjev z onimi iz okolice Varaž-dina in Čakovca. Sedaj pa je občina izdala naredbo, da bodo odslej tuji vrtnarji proda-jali svoje blago v Strossmajerjevi ulici, do-mači pa kot doslej na Glavnem trgu. Ta o-dločitev je najprimernejša, ker se je tako ustreglo vsaj delno domačim vrtnarjem, kakor tudi mešanstvu, ki prav rado kupuje pri bol-garskih vrtnarjih.

Celje

Čenjenim naročnikom sporočamo, da bomo od nedelje naprej dostavljali v Celju »Glas naroda« na dom. Prosim, da bi nam tisti, ki so dobivali doslej list z nepopolnim naslovom — na primer, v trgovino, delavnico, pisarno ali podobno — pravi čas sporočila svoje stanovanje, da bodo mogli list dobivati tudi ob nedeljah in praznikih:

**»GLAS NARODA«,
CELJE,
PREŠERNOVA 6/I.**

■ Planinci, pozor! Letošnja hladna pomlad nam je pustila v planinah še mnogo snega. Posebno severna pobočja in žlebovi v višini nad 1500 m so še vsi pod snegom. Na takih mestih tvori sneg po navadi trdo, večasi napol zledenelo strmo visečo ploskev, snežišče. Pre-hod je na takih mestih težaven in nevaren, zahteva popolnega in dobro opremljenega al-pinca, da mu je kos. Savinjska podružnica SPD zato priporoča posebno o binkoštnih v planinah vsakomur skrajno previdnost. Niti ne bo odveč, da opozorujemo sedaj v snegu nekatere skrajno nevarne prehode v Savinjskih alpah, na primer: čez steno v Robano-vev kotu, s Kamniškega sedla čez Sukalnik na Planjavo, skozi Turski žleb. Lahka pot pelje na Korošico iz Luč preko Vodol, ali pa iz Kamniške Bistrice čez Presedlaj. Na Ko-rošici je še vedno kolikor toliko ugodna smuka.

■ Občinske seje. Seja mestnega občinskega sveta, ki bi se bila morala nadaljevati nocoj, je odpovedana. Pač pa bo dne 13. ali 14. t. m. seja občinskega odbora Celje—okolica v po-svetovalnici na Bregu.

■ Strelska družina v Celju priredi 9. t. m. ob 14. na vojaškem strelišču v Pečovniku streljanje za nagrade. Vsega je deset lepih nagrad. Tekmovati smejo samo člani, ki so plačali članarino vsaj za prvo polovico 1935. — Izredni občni zbor družine bo pa nocoj v hotelu »Hubertus«. Treba je izvoliti novega predsednika, ker je bil dosedanji službeno premeščen.

■ Zanimanje za smuk. Za tekmo v smuku, ki jo priredi zimskosportni odsek SPD Celje na binkoštni ponedeljek nad Logarsko dolino, vlada zlasti v Zagrebu in v Mariboru veliko zanimanje, kajti smučarske tekme sredi ju-nija v naši državi od sedaj še ni bilo. S tem bo zaključen naš letošnji zimskosportni pro-gram, ki doseže v tej najtežji tekmi višek. Našo sportno javnost bo gotovo zanimalo, da prireditelj Avstriji ob istem času letos prvič slično tekmo na Grossglocknerju, Francozi pa na Mont Blancu. Tako smo stopili v vrsto narodov, ki jim traja zimskosportna sezona osem mesecev.

■ Binkoštni izlet v Logarsko dolino. Avto-bus odpelje od celjskega kolodvora v soboto ob 19.30, vrne pa se iz Logarske doline izpred Aleksandrovega doma v ponedeljek ob 17. uri. Cena vožnji za tja in nazaj 80 Din, za člane SPD pa 70 Din. Prijave sprejema pisarna mestnega avtobusa, Celje, palača mestne hra-nilnice, nasproti kolodvora.

■ Tekma v alpskem smuku. Zimsko-sportni odsek Savinjske podružnice SPD v Celju priredi na binkoštni ponedeljek dne 10. junija 1935 tekmo v alpskem smuku s škarij pod Ojstrico (2100 m) do Klemenškove planine. Start ob 11. popoldne. Višinska raz-lika 650 m. Dolžina proge približno 1900 m, povprečna nagajenost terena 29°. Ker ima proga alpski značaj, naj se prijavijo le al-pinskega terena vajeni tekmovalci. Tekmuje se po pravilih JZSS, in sicer vsak tekmovalce na lastno odgovornost. Prireditelj si pridržuje pravico, progo prestaviti ali pa v primeru slabih vremenskih prilik tekmo odpovedati. Prijavnina 5 Din. Prvi prejme diplomu in na-slov »Prvak Logarske doline«, drugi in tretji pa dobi diplomu. Prijave treba poslati do so-bote dne 8. junija na naslov SPD Celje. Pri-jave se sprejmejo tudi v Aleksandrovem domu v Logarski dolini do nedelje zvečer.

■ Planinski domovi oskrbljeni. Kocbekov dom na Korošici, Frišaufov dom na Okrešlju in vse planinske postojanke v Logarski dolini so oskrbljene.

■ Proslava petindvajsetletnice gledališkega delovanja Milana Skrbinskega. Bila v torek 4. t. m. v mestnem gledališču. Upričorili so Lengyelovo dramo »Tajfun«, v kateri je ju-bilant kreiral glavno vlogo dr. Tokrame. Po drugem dejanju so čestitali jubilarju, ki je takoj po prevratu vodil celjsko gledališče z domačim ansamblom, zastopniki kulturnih organizacij. Pri tej priliki je zastopnik Celjskega studia, ki prireja gledališke predstave s lastnim amaterskim ansamblom vso sezono, poudarjal zlasti Skrbinsko prijateljstvo do ljubiteljev gledališča. Celjski studio zbira gledališko družino idealistov, vsi predano lju-bezni do teatarskega udejstvovanja brez ozira na katerokoli svetovnonazorsko ali politično gledanje. Dobro je bilo, da se je to načelno stališče Studia enkrat javno poudarilo. — Čestitali so še zastopniki Dramatičnega društva, Glasbene Matice, Ljudske čitalnice in Celjskega pevskega društva, ki je pred prevratom bilo tista korporacija, ki je pod vodstvom Rafka Salmiča, dr. Vladimira Ravniharja in Boca ustvarilo Celjanom slovensko gledališče. Če so se omenile druge, manj važne zgo-dovinsko-kulturne reminiscence Celja, bi se bilo lahko omenilo tudi to. Za čestitke se je nato zahvalil Milan Skrbinske, poudarjajoč, da se vedno rad spominja svojega delovanja v Celju in onih, ki so bili njegovi sotrudniki. — Pred-stava sama je trajala v nabito polnem gleda-lišču do ene ure ponoči in je v vsakem oziru izborna uspeša. — Thalian.

■ Čudna razstava nagačenih Zab se vidi v Gosposki ulici pri Žumru. Zab predstavljajo žitje in bitje ljudi ob raznih priložnostih. Od šole nas vodijo prizori na sportno igrišče, v gostilno, na bojišče in tako naprej, ter so prav zanimivi. Moješter je moral biti, ki je zame-njal ljudi za žabe, ter nas sedaj s petnajstimi skupinami prikazal nekoliko smešno. Je pač mislil na močvirje, v katerem tonemo?

Novo mesto

Sprejemni izpit za I. razred na drž. realni gimnaziji v Novem mestu. S 5 Din kolkovane prošnje bo ravnateljstvo sprejemalo od 20. do 23. junija. Prošnji je treba priložiti rojstni list in šolski izkaz. K izpitu bodo pripuščeni učenci, rojeni v letih 1922, 1923, 1924 in 1925. Izpiti se bodo vršili 25. in 26. junija. — Ravnateljstvo.

Cesto Novo mesto—Hmeljnik grade prav pridno. Vasi v smeri proti Hmeljniku so bile in so še danes zvezane z Novim mestom s slabimi poljskimi potmi, po katerih je bil promet posebej v deževnih obdobjih zelo otežčen, če ne celo nemogoč. Vedno pogosteje se je javljala zahteva po novi cesti, ki naj bi se priključila na državno cesto v bližini kolodvora. Ko je naš sedanji poslanec dr. Režek prevzel posle predsednika sreskega cestnega odbora, se je poleg drugih z vsjo silo zavzel tudi za to prepotrebno cesto in njegova osebna zasluga je, da se je v lanskem letu začelo z deli na sektorju med Veliko in Malo Bučno vasio in je bilo s sredstvi iz rednega banovinskega proračuna in bednostnega fonda zgrajeno 1132 km 4 m široke ceste za ceno 80.000 Din. V letošnji pomladi je bilo s sredstvi iz banovinskega bednostnega sklada za javna dela zgrajeno 750 m, sedaj 5 m široke ceste v smeri proti Hmeljniku. Ker se je vprašanje priključitve ceste na državno cesto povoljno rešilo — vsem seveda ni mogoče ugoditi, bo v teku enega meseca zgrajen tudi ta priključek v dolžini ca 650 m. Pri gradbi je zaposlenih redno 15—25 delavcem-domačinov iz Prečenske in Mirnopeške občine, 1 polir in 1 predelavec. Važnost te ceste pa se nam pokaže šele z dejstvom, da se ima ta cesta podaljšati še preko Hmeljnika in priključiti na cesto Ormoška vas—Trebelno—Mokronog, s čimer bo silno skrajšana zveza Novega mesta z Mirnsko dolino, ki je bila dosedaj po cesti mogoča le po silnih ovinkih ali preko Nemške vasi ali Šmarjete. Maksimum vzpona nove ceste ne bo presegal 5 do 6 odstotkov. Vodstvo gradnje je opozorjeno, da pri kopanju temeljev za cesto pazi na morebitne ostanke nekdanje rimske ceste, ki je ravno preko tega terena vezala Emona-Ljubljano z Neviodunom (Drnovo na Krškem polju).

Na šmihelskem pokopališču so v sredo pokopali mladega Ludvika Sinkoveca, trgovskega vajenca v trgovini Košir J. v Novem mestu. Simpatičnega mladeniča je na prezgodnji poti spremljala večja deputacija Sokola v krojih, Obrtnega društva z zastavo, bivših součencev-gimnazijcev in dosti stanovskih tovarišev in tovarišic. Ugonobila ga je — jetika.

Nestor slovenskih politikov dvorni svetnik Šuklje Frane, ki živi v mirni odmaknjenosti svojega Kamna, je zadnje dni ponovno lahko obolel. Upamo, da bo odličnemu 86letnemu starčku podaljšana življenja jesen do skrajnih mej.

Prostovoljna gasilska četa v Novem mestu je praznovala letos praznik sv. Florijana šele v nedeljo dne 26. maja. Ob tej priložnosti je prvi skupni nastopila v krojih, odgovarjajočih novim gasilskim predpisom. Sv. mašo je daroval ob 9. uri pri Božjem grobu g. p. Ciprijan, ki je imel na gasilce temu dnevu primeren nagovor. Novomeški četi se je na povabilo pridružila tudi gasilska četa iz Smolenje vasi. Po službi božji, katere se je udeležilo tudi župno starešinstvo, je imel pred četo orodjarno kratek, a jednat nagovor na vse gasilce namestnik župnega starešine g. Windischer ml.

Vojsnik

Na binkoštno nedeljo in ponedeljek vabimo stariše in prijatelje mladine, da si ogledajo razstavo izdelkov vseh vrst, ki jo priredi tukajšnja meščanska šola. Začasno vpisovanje samo za prvi razred mešč. šole bo 27. junija od 8. do 12. ure. Sprejemajo se učenci od dovršenega IV. razreda ali šolskega leta dalje. Želeti je, da pridejo k vpisu otroci v spremstvu starišev radi nekaterih navodil, ki jih žele dobiti za redno vpisovanje, ki se bo vršilo za vse štiri razrede 1., 2. in 3. septembra 1935.

Trbovlje

Pocenitev električnega toka. Zadruga elektrarna bo znižala s 1. julijem ceno električnemu toku. Kw, ki je stal sedaj 3 Din, bo v drugem polletju stal 250 Din. Trbovlje imajo najcenejši tok v Dravski banovini.

Učiteljsko zborovanje vsega učiteljstva v srezu se je vršilo v terek v Trbovljah. Učiteljem je predaval šef Higienškega zavoda g. dr. Karel Petrič o boleznih v šolski dobi. Predvajanje je bil film »Davica«. Nato je učiteljstvo razpravljalo o svojih stanovskih zadevah.

Brezplačno kopanje šolske dece. Občina bo vsem učencem naših šol izdala izkaznice, potom katerih se bodo otroci lahko enkrat tedensko poslužili brezplačno občinskega kopališča.

Cerknica

Nevarna otroška igra. Doseletna Marijo Mramor, hčerka tukajšnja poveljnika je njen bratče med igranjem nehoti zabodel s škarjami v desno oko. Malo Marijo so prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Vendar poškodba ni tako nevarna, da bi bil vid ogrožen.

Vače pri Litiji

Padla je s peči 1 leto stara Knez Marija, hčerka tukajšnjega delavca in si pri tem zlomila desno roko. Prepeljali so jo v ljubljansko bolnišnico.

Krani

Pomladka JS na državni realni gimnaziji in drž. tekstilni šoli razvijeta v četrtek 6. t. m. ob pol 9. uri zvečer v gimnaziji svoja prapora. Ta svoj praznik proslavljata z akademijo, ki ima prav pester program. Prostovoljni prispevki se bodo porabili za organiziranje letošnjih izletov obeh pomladkov.

Čitajte in razširjajte

»Glas naroda«!

Razgled po velesejmu

Ne manjka glasov, ki menijo, da so se velesejmi več ali manj preživeli in da so zato bližajo dobi, ko bodo te institucije ne le pri nas, ampak večinoma povsod — zamrle. Kakor so teoretično taka mnenja videti upravičena, kaže praksa vendar vprav nasprotno rezultate.

Bežen pregled po razstavi našega XV. velesejma zdajle sredi tedna nam daje tole objektivno sliko:

Medtem ko so bili prvi velesejmi brez prave izbire natrpani z najrazličnejšim razstavnim blagom brez prave izbire in brez ozira na dejanske potrebe — bodisi produkcije, bodisi konzuma v posameznih panogah — sta razvoj sam in vedno bolj izpopolnjena organizacija privedla do tega, da je od leta do leta razstavno blago bolj prečiščeno in vse bolj odgovarja resničnim potrebam našega trga.

Zato je na zunaj in za površnega opazovalca manj hrupa in krika, na znotraj pa promet, navezanje kupčijskih zvez, novih stikov in tudi direktnih trgovskih zaključkov v poedinah panogah narašča, v drugih pa dosega vsaj tako višino, kakor bi je sprito sedanje krize brez velesejskega posredovanja bržkone ne dosegli.

Od naših domačih obrtov je treba poudariti, da ni nobeden, ki bi bil z dosedanjim potekom absolutno nezadovoljen. Podrobnejši pregled bomo podali v binkoštni številki lista, za danes pa naj samo omenimo, da razstavljalci v glavnem povdarjajo zadovoljstvo z dosedanjim potekom.

Ugodno se razvija kupčija s kolesi in otroškimi vozički, prav tako pa tudi pohištvena industrija, ki se je v zadnjih letih razvila na mednarodno priznano višino. Posebno zado-

eksportirali. V zvezi s tem opozarjamo na vsega priznanja vredna prizadevanja našega Državnega osrednjega zavoda za ženski domači obrt.

Razstava domače volne, ki je naš list že opozoril nanjo, je velike važnosti, ker prikazuje uporabnost domače volne kot surovine, uporabne za najrazličnejše izdelke. Popolnoma umestno je kr. banska uprava priredila po omenjenem zavodu lepo urejeno razstavo domače volne, ki vzbuja splošno pozornost. Razveseljivo je tudi dejstvo, da so se zlasti domači rejci udeležili razstave z vzorci sirove domače volne in pokazali naši javnosti, da smoteno delo rodi uspeh. V prvi vrsti so to naši Solčavani, zastopani s svojo znano Kmetijsko zadruzo v Solčavi, in posestnica Helena Povšnarjeva iz Zg. Kokre. Volna je zelo lepa in bi lahko slično pridelali tudi drugod, če bi se

rejci malo bolj potrudili. Treba je le začeti s sistematskim delom, pa bo kmalu bolje.

Da je domača volna uporabljiva za najrazličnejše izdelke, je na razstavi dovolj dokazov.

Bela Krajina je potrebna zboljšanja glede ovčjega plemena in prav tako tudi glede pletilstva. Nasprotno pa so razstavljenе zelo lepe tkanine, ki imajo sigurno bodočnost. To je zasluga trg. in ind. oddelka kr. banske uprave, ki je organiziral izdelavo teh tkanin in tudi vso akcijo finansiral. Ne ememo pa prezreti pridnosti naših ljubljanskih dam, ki se že nekaj let pečajo z izdelovanjem perzijskih preprog. Iz narodno gospodarskih ozirov so začele dajati prednost domači volni in razstavljenе preproge dokazujejo, da jim tega ni treba biti žal. Domače predilnice dobivajo na ta način zopet delo in domače barvarne tudi. Patriotizem moramo pokazati v praksi, ne pa

Modna revija na velesejmu

voljstvo vlada tudi glede prometa s poljedelskimi stroji. Sklenjenih je že več kučij manjšega obsega, nekaj večjih za južne kraje naše države pa pravkar dozoreva.

Pozornost vzbuja cela vrsta naših domačih obrtov, ki so razstavili res vse pozornosti vredne izdelke, zlasti naše čipkarstvo. Častno so zastopani naši slovenski izdelki, kakor tudi te vrste izdelki iz drugih predelov države. Skoda je le, da so vsi — menda zaradi premalo izvedene organizacije producentov — na slepo razstreseni po velesejskih prostorih. Zbog tega ne pridejo niti izdaleka tako do izraza kakor bi lahko prišli, ako bi bili organizirani in razstavljeni v skupnem prostoru in z reprezentativnim poudarkom. Skrajni čas bi že bil, da vsaj tu preneha tista malenkostna medsebojna konkurenca, ki ne donša posameznikom vzlic trenutnemu morebitnemu navideznomu uspehu prav nikake koristi, celotnemu obrtu pa vsekakor obilo škoduje. Ako v te kroge prodre zavest skupnosti, bo v razmeroma kratkem času mogoče odstraniti gospodarski absurdum, da naš človek naše izdelke kupuje kot — drago importirano blago po visokih cenah, medtem ko smo jih po neznatnih prej —

tako kakor tisti, ki priporočajo domače izdelke, a sami kupujejo material v Budimpešti, na Dunaju — drugod. Če naš kmet ne bo imel odjemalca za svoje pridelke in naš obrtnik ne dela, se utegnejo zamajati tla tudi pod nogami onih, ki so se vdinjali tujemu kapitalu.

Razstavo, bogato po vsebini in pomenu, naj posetijo v prvi vrsti naši ljudje z dežele, da se prepričajo o veliki koristi ovčje reje, ki je bila do danes pri nas precej zanemarjena.

Od inozemcev so letos zanimivi zlasti Bolgari, ki so prišli k nam z izdelki umetne lesene obrti (žgano slikarstvo) in pa s keramičnimi izdelki. O obeh objavimo posebno poročilo. Za danes pa posetnike velesejma opozarjamo na lepoto razstavljenih izdelkov.

Ožji trgovski stiki v Nemčijo so bili navezani lansko leto in je na podlagi te bolj informacijsko zamišljene udeležbe na lanskem velesejmu nastala vrsta živahnih stikov. V Beogradu ima nemška centrala za tujski promet sedaj poseben urad, Nemški tujsko-prometni urad (Deutsches Verkehrs Büro), ki je zastopan sedaj tudi na velesejmu. Njegov vodja, prijazen dr. K. Gmünd s pristno nemškim smislom za organizacijo daje vsa pojasnila ne le o tujsko-

prometnih zadevah, ampak o vsem, kar se tiče trgovskih stikov med nami in Nemčijo.

Znatna je udeležba tudi iz ostalih krajev naše države, zlasti iz Hrvaške in Srbije.

Ob bežnem pregledu razstavljalcev pa opazimo takoj, da se prilično število tovarn iz naše banovine ni udeležilo velesejma. V drugih državah je za vsako industrijo ponos, da pokaže svoje delo na domačih velesejmi. Seveda ne smemo pozabiti, da je tam vsa industrija v zavednih rokah, ki se vesele, če zamorejo dokazati svoj patriotizem, zavednost in pripadnost do svoje države. — Na velesejmu v Milanu je videti po priliki vse, kar kar je količjak pomembno. — Kaj pravi k temu nova industrija okoli Maribora? Iz ogromnih kamninov se neprestano vali dim, konjunktura je še zanj kljub splošni krizi, pa jih komaj poznamo.

Poleg omenjenih je zanimiva in najde — vsaj v mladim in najmlajšem svetu — polno obhodovalcev razstava društva »Živalce« v paviljonu F. Zaradi tesnega prostora je razstavljalci niso mogli prirediti v prvotno zamišljenem obsegu, vendar je zastopano na njej toliko »malega sveta«, da si je vredno ogledati ta pestri vrvež in živžav. Posebej opozarjamo šolska vodstva in učiteljstvo, ki s šolarji obiskuje velesejem, da »Živalce« dovoljuje tem mladim gostom za ogled razstave na skrajni minimum znižano vstopnino.

Ej, seveda, Ribničani so letos tudi tu. Postavili so se s skrbno izdelanim blagom in razstavljaajo poleg nebroj predmetov za praktično porabo tudi prav lične lesene okrasne izdelke, igre in igrače. Zlasti zadnje je videti, da s svojo naivno preprostostjo mnogo bolj osvajajo otroška srca nego rafinirani izdelki tuje industrije. Prav pogosto skrbne mamice nikakor ne morejo odtrgati svojih malčkov od ribniškega paviljona, dokler jim ne izberejo kaj za spomin.

Zanimivost za mladi svet so tudi papigice, ki jih razstavlja Josip Devetak iz Rožne Doline. Marljivi gojitelj je poleg raznobarnih malih papigic razstavil še dve vrsti papig, ki z vsim privlačijo polno obhodovalcev in — kakor upamo — tudi kupcev. Poleg teh krilatih človekovih družabnic razstavlja isti razstavljalac tudi več psov: nemške bokserje, dolgodlake jazbečarje i. dr., vendar naj bo za danes dovolj. O tem in še marsičem bomo povedali še več jutri in pa v nedeljo, ko bo v vselem razpoloženju zbranega v Ljubljani obilo — mladega sveta.

Nov daljinovod za Ljubljano

Po pogodbi z mestno občino ljubljansko so se Kranjske deželne elektrarne, odnosno banovina, zavezale preskrbeti Ljubljani med Črnučami in Završnico posebno zvezo, da bi bilo mogoče prenašati večje energije v slučaju motenj na glavni progi Velenje—Črnuče.

Centrala na Završnici je visokotlačna naprava, ki ima v umetnem jezeru na Završnici nad Zirovnico nakopičenih skoraj 100.000 kub. metrov vode, ki jo je mogoče ob času potrebe spuščati do centrale ob Savi. V centrali sta postavljeni dve turbini po 1500 k. s., celotni vodni padeč pa znaša 164 m, kar pomeni višinsko razliko med gladino jezera in gladino vode v Savi. Padeč je največji, kar jih je izrabljenih v Sloveniji.

Elektrarna na Završnici je sicer že dalje časa zvezana s Črnučami z elektrovodom Završnica-Naklo, ki je bil zgrajen že pred vojno, vendar pa ne v ta namen, da bi prenašal večje množine električne energije na večje razdalje. Napetost v tem daljinovodu znaša le 10.000 Volt, med Naklom in Črnučami pa je daljinovod z napetostjo 20.000 Volt, ki z njim Kranjske deželne elektrarne oskrbujejo kraje med Trzinom in Kranjem s potrebnimi električnim tokom. Ta vod bo služil še nadalje za zvezo med Črnučami in Završnico, dočim bo med Naklom in Završnico zgrajen nov daljinovod z napetostjo 20.000 Volt.

Kranjske deželne elektrarne že delajo načrte za ta daljinovod. Zgradbo morajo pospešiti tako, da bo novi daljinovod zgrajen že pred jesenjo. Pri centrali ob Savi pod Zirovnico bodo postavljeni novi večji transformatorji. Ta novi zvezni daljinovod bo potekal od centrale mimo Prešernove Vrbe do Begunj in od tam mimo Leš in Kovora proti Duplemu in do Naklega, kjer se bo združil z daljinovodom Naklo-Črnuče. Dolžina novega daljinovoda bo okrog 26 km, stroški pa s transformatorsko postajo okrog 1 milijona dinarjev.

Sočani, pozor!

× Oplenec, Sočanom in prijateljem romanja na Oplenec sporočamo, da se vrši danes ob 20. uri v restavraciji pri »Levu« sestanek v svrhu zadnjih navodil za Oplenec. Pridite vsi in točno. — Zunanje člane, opozarjamo na pravočasni prihod v Ljubljano odnosno na vstopne postaje. Poseben vlak — kot druga garnitura brzovlaka odpelje v soboto točno ob 20.15 v Ljubljano. Ne pozabite prinesiti s seboj, vplačili ne listke (poštne odrezke). Dobro je, če vzamete s seboj katerokoli legitimacijo, hrano za nedeljo. Pozor! Na razpolago je še nekaj mest po 170 dinarjev in po 235 dinarjev za III. in II. razred. Prijavite se takoj pri tov. Jurčiču, Tyrševa cesta. Ker se romanje vrši pod pokroviteljstvom gosp. dr. Dinka Puca, bana Dravske banovine, naj velja za »Sočanec« vsi na Oplenec. Na svidenje na Oplenec.

Odmevi

»Prager Presse« z dne 31. maja se na uvodnem mestu peča z zadnjima govoroma avstrijskega kancelarja Schuschnigga in madžarskega ministrskega predsednika Gömbösa. List piše med drugim: »Izjave obeh državnikov se direktno ne dotikajo podonavskega pakta. Morda ne smatrate položaja še za tako razčiščenega, da bi se hoteli izraziti, morda pa tudi nočeta pre-judicirati svojih stališč, ko so pa priprave za rimsko konferenco še vedno v teku in utedne nanje se zelo vplivati spremenljivo zadržanje veseli. Toda četudi ni mogoče v govorih Gömbösa in Schuschnigga dobiti jasne odgovora na jasne probleme podonavskega pakta, je vendar tudi v njih mogoče iztakniti nekaj namigovanih takih odgovorov. Govor avstrijskega zveznega kancelarja ne dopušča v tem pogledu celo nikakega dvoma. Odločnost, s katero je bila poudarjena volja Avstrije po samostojnem in neodvisnem obstoju v srednjeevropskem predelu in s katero je na naslov Nemčije bilo poudarjeno, da Avstrija ni nikakoli zgovodinska zabloda, da ima svoje nacionalno čustvo vanje in svoj patriotizem in da zato kategorično odklanja vsako vmešavanje tudi z nemške strani, obenem pa poudarja prijateljske odnose do srednjeevropskih sosedov in Italije, kaže nedvomno zelo očito srednjeevropsko orijentacijo Avstrije. Temu nasproti pa je Gömbösov govor v vprašanju srednjeevropskega pakta mnogo bolj rezerviran in nejasen. Tudi Gömbös sicer poudarja dobre odnose do Italije, se zavzema za dobre sosedske odnose z Avstrijo in tudi on poudarja potrebo gospodarskega sporazuma s Češkoslovaško. Pri tem pa ne pozablja naglasiti, da Madžarska ne bo zanemarila svojih političnih zahtev in vprašanja svojih manjšin. Oba državnika v enaki meri poudarjata zahtevo po enakopravnosti oborožitve in oba hočeta to doseči legalnim putem in ne na način, kakor Nemčija. Če glede avstrijske orijentacije v vprašanju podonavskega pakta ni torej nič nejasnega, moramo reči glede Madžarske, da kažejo Gömböseve izjave, da Budimpešta sicer ne izključuje do neke mere srednjeevropskega sodelovanja, da pa njene glavne politične nade naletijo na omejitve tam, kjer Madžari lahko računajo na revizijo. Zato rše Gömbös konture zvez Varšava—Budimpešta—Rim, pri čemer ne neha gledati na Berlin. Ta politična razdvojenost je prav gotovo glavni vzrok nejasnosti in pomanjkljivosti v izjavah ministrskega predsednika Gömbösa.«

—0—

»Prager Presse« prinaša tele podrobne podatke o sovjetskem industrijskem načrtu v tem letu: Skupna proizvodnja teže industrije naj bi se v tem letu povečala za 19,6%, t. j. za približno 23 milijard rubljev vrednosti. Proizvodnja električne energije naj bi znašala 249 milijard kw, ostala proizvodnja pa: 112 milijonov ton premoga, 30,3 milijonov ton olja, 20,8 milijonov ton železne rude, 12,5 milijonov ton surovega železa, 121 milijonov ton jekla, 82 milijona ton pločevinastih izdelkov, 71 tisoč ton bakra, 1723 železniških lokomotiv, 30.000 tovornih vagonov, 92.000 avtomobilov, 126.700 traktorjev, 20.000 raznih poljedelskih strojev, 26.000 rezilnih strojev, 1 milijon manjših poljedelskih strojev in nad 2 milijona delov za motorje.

—0—

O razmerju med Romunijo in Nemčijo razpravlja v eni zadnjih svojih števil romunski poluradni list »L'Independance Roumaine«, ki pravi med drugim: Javno mnenje v tujini, ki se razburja nad doživetimi nemškimi vplivi v Romuniji, pozablja, da je med Romunijo in Nemčijo velik prepad. Romunija je skupno s svojimi zavezniki življenjsko zainteresirana na ohranitvi miru, medtem ko išče Nemčija zaveznike med poraženimi državami, da bi z njimi podvzela avanturistično akcijo proti miru. Je naravnost mučno, zaključuje list, če se mora romunsko časopisje pečati s tako samo po sebi umljivo zadevo, da je namreč Romunija sama zmožna voditi svojo zunanjo politiko v isti smeri, kakor jo je vodila dosedaj.

—0—

O nasprotjih med parlamentarnimi in avtoritativnimi režimi razpravlja »Frankfurter Zeitung« z dne 5. t. m. na uvodnem mestu in sintetizirano podaja to nasprotje takole: »Parlamentarna demokracija je zastopala stališče aktivne samoorganizacije naroda od spodaj navzgor s pomočjo strank in prav tako tudi izbiro voditeljev od spodaj navzgor. To je bila, če hočete, politična pravnost parlamentarne demokracije; parlamentarizem ni nikoli verjel, da bi bila brez tega »od spodaj navzgor« demokracija sploh mogoča. Temu nasproti pa si je nacionalni socializem postavil za nalogo baš nasprotno tezo: da se more v radikalno avtoritativni državi, ki je organizirana od zgoraj navzdol, ukoreniniti tudi »führerska« politika v narodu, da more v taki državi dobro voden narod najti zmerom tudi politično pravo pot, če je zanj vprašan, in da je v taki državi nasprotje med vodstvom in narodom nemogoče.«

—0—

Romunska revija »La Roumanie Nouvelle«, ki jo v Bukarešti izdaja bivši minister Florescu in ki je pred kratkim posvetila celo svojo številko naši državi, je v maju izdala poseben zvezek, posvečen balkanskim zadevam. Revija prinaša portrete državnikov in kulturnih delavcev vseh balkanskih držav, skrbno sestavljene sestavke o organizaciji miru na Balkanu in o zvezah med posameznimi balkanskimi državami, kakor tudi med temi in njih zavezniki v Srednji in Zapadni Evropi.

Motorne dirke Hermesa

9. in 10. junija na dirkališču Hermesa v Šiški

Odbor Hermesove motosekcije se z vso vnemo pripravlja, da na binkoštno praznike nudi svoji športni publiki prvo in temeljito pretehtano motociklistično prireditev letošnje sezone. Poskrbljeno je bilo v prvi vrsti, da se na to prireditve povabi čim več izvenljudskih dirkačev, t. j. Mariborčanov in Zagrebčanov. Prirediteljski odbor je razpisal zmagovalcem krasne nagrade, ki so jih prispevali našemu sportu naklonjeni prijatelji, večinoma pa žrtvovalni oddorniki in člani sekcije. Te številne nagrade so občinstvu na vpogled in krasijo izlobo Breznikovce trgovine glasbenih instrumentov, na Aleksandrovi cesti. Nadalje je tt. »Bata«, tvornica gumij Borovo, razpisala za zmagovalce lepe denarne nagrade.

Program za oba dneva je po inozemskih izkušnjah sestavil sekcijski tehniški referent Starič, ki nam v tem pogledu obeta popoln uspeh. Klasifikacija zmagovalcev posameznih kategorij temelji na točkah, ki pridejo do veljave ne prvi, temveč šele drugi dan. Dirkač, ki bi mu na eden ali drugi način pri tekmovalstvu prvega dne sreča ne bila naklonjena, lahko upa, da na ta način pride iz tekem naslednjega dne kot zmagovalce posameznih kategorij.

Nedeljske in ponedeljske motociklistične dirke v Šiški obetajo biti, kakor je razvidno iz priprav, res zanimive. Pripravljalni odbor Hermesove motosekcije je globoko presunila vest o nesreči njenega ustanovitelja in člana Ludvika Stariča v trenutku, ko se je v borbi z mednarodnimi dirkači v Paridubcah potegoval za čim večji uspeh jugoslovskega motosporta. Upajmo, da bo naš Ludvik kmalu okreval in, da se čimprej vrne v naše vrste. Za binkoštno praznike se torej priključijo »leteči Kranjci« ne bo pokazal na našem dirkališču. Zvijajočo vrzel pa bodo poskušali nadomestiti njegovi sovrstniki, ki se bodo po Staričevem programu še krepkeje potegovali za doseg čim večjega števila točk.

Dirkači-motociklisti, ki so se prijavili za nedeljske in ponedeljske dirke na Hermesovem dirkališču so: Skopec Viktor, Prešeren Jože, Seunig Stane, Seunig Vital, Jelovčan Rajko, Stepančič Stane (vsi člani »Hermesove« sekcije); Šiška Janko, Vovk Albin, Erjavec Janko, Lapajne Julij, Jesenovec Slavo (vsi MK »Ilirija«); Čerič Hinko, Čerič Slavko, Ing. Lotz Rud. Šela M. (člani MK Maribor); Cisar Stjepan, Kopic-Kralj Gabrijel, Šostarko Kazimir, Jagušić Stjepan, Babić Jerko (IHMK Zagreb). — Kakor je iz tega seznama razvidno, bomo na prireditvi videli res najboljše jugoslovske dirkače za dirt-track dirkališče. Prva poizkušnja večine njih bo že v soboto 8. junija popoldan, t. j. dan pred glavnim nastopom in bo tako cenj. občinstvo lahko že vnaprej videlo event. favorite obeh naslednjih dni. Z ozirom na olajšanje vstopa na dirkališče k prireditvi, je organizator dal vstopnice v predprodajo. Dobi se jih pri tvrdkah: Alpina, Gorec, Sport-Kmet.

Program Balkaniade

Program za letošnjo Balkaniado, ki bo tekot tega meseca v Sofiji, je sedaj definitivno določen. Gostje bodo prihajali v bolgarsko prestolnico v dneh 13., 14. in 15. t. m., in sicer iz: Jugoslavije, Romunije, Grčije, Turčije, Francije, Nemčije, Madžarske in Italije. Naši zastopniki bodo nastanjeni v hotelu »Imperial«.

15. t. m. ob pol devetih zvečer, bo šla po glavnih ulicah Sofije manifestacijska povorka sportnikov. Na spomenik bolgarskega narodnega junaka Vasil Levskega, ki ga smatrajo za patrona bolgarskega sporta, bodo položili vence in cvetje.

16. junija popoldne bo kralj Boris svečano otvoril Balkaniado na igrišču »Junak«. Takoj na to bo prva tekma za balkanski pokal med Grčijo in Bolgarijo.

Sport

17. junija bo odigrana druga tekma med Jugoslavijo in Romunijo. Zvečer bo galapredstava v operi za goste.

18. junija: izlet gostov v Rileški manastir in ogled dvorca kralja Borisa.

19. junija: tekma med Romunijo in Bolgarijo.

20. junija: izlet gostov v okolico Sofije, kopališče Banki in na Vitoš-planino.

21. junija: sprejem vlaka, ki bo pripeljal iz Beograda jugoslovske navijače. Popoldne tekma med Jugoslavijo in Grčijo.

22. junija: izlet gostov v rudokop Plevnik pri Sofiji.

23. junija: tekma med Romunijo in Grčijo, takoj na to pa med Jugoslavijo in Bolgarijo. Po tej tekmi svečan zaključek Balkaniade, slavnostni banket, podeljevanje nagrad in proglasitev letošnje zmagovalca Balkaniade.

Drobne sportne vesti

Veslaško prvenstvo Podunavja bo 6. in 7. julija v Zagrebu na Savi.

Ivica Bek, znani beograjski nogometaš, ki je dosedaj igral za FC Sète, bo v bodoče igral za klub Olympique-Lille.

Nemec Fischer je porazil na 100 m crawl v Budimpešti Američana Ficka v času 58,4 sek.; Fick 58,6 sek.; Csik 59,0 sek.

F. Kukuljević, naš teniški reprezentant za Davis-cup, je te dni igral v Brnu na internacionalnem prvenstvu Moravske. Prišel je do semifinala, kjer pa je nepričakovano izgubil proti Černoči. V doubu pa je prišel z Vodičko na prvo mesto.

»München 1860« znano bavarsko nogom. moštvo gostuje za binkosti v Zagrebu oba dneva proti Gradjanskemu.

Dunajski Admirala je igrala v Bukarešti proti reprezentanci Romunije 3:3.

Dva svetovna rekorda. Pri neki lahko-atletski prireditvi v Ulmu je postavila Gisela Mauermayer nov svetovni rekord v metu diska s 44,34 metra (dosedaj 43,79 m). V Cambridge (USA) pa je Keith Brown egaliziral od Graberja postavljeni svetovni rekord v skoku ob palici s 4,40 metra.

Novi nogometni prvaki. Madžarski — Ujpest, italijanski — Juventus, švicarski — Lausanne.

120 yardov — zapreke v 14,2 sek., je tekel Tom Moore v Frescu (Kalifornija) in je s tem izenačil svetovni rekord Percy Bearda.

Louis Roels (Belgija) je zmagal v prvi etapi kolesarske dirke po Belgiji. Etapa Brusel—Liège (245 km) je prevozil v 7:17:06.

Finalna tekma za nemško nogometno prvenstvo, bo 16. t. m. v Kölnu med kluboma Schalke 04 in V. F. B. Stuttgart.

SK Jadran, nogometna sekcija. V petek ob 18. uri pred treningom obvezen sestanek vseh nogometašev, rezerve in juniorjev v klubovem tajništvu v Koleziji. Vsi člani se pozivajo, da prinese s seboj vso opremo. Reden trening I. moštva in rezerve vsako sredo in petek ob 18. uri dalje.

Upravni odbor SK Jadrana. Redna seja v petek ob 20:30 v klubovem tajništvu v Koleziji.

Motosekcija ŽSK »Hermes«. Ker zahteva binkoštna dirkališčna prireditve za svoj brezhiben potek precejšen funkcijonarski aparat, je prireditveni odbor sklenil na svoji seji, da vljudno povabi sledeče gg. na sestanek, ki bo v petek ob 20. uri v prostorih »Keršičeve« restavracije v Šiški in sicer: dr. Mauri, Kuret, Ciglar, Breznik, Gregorc, Maver, Rupena, Hvala, Kenda, Poljšak, Rudolf, Drovnik, Barl, Krivic, Nemec, Jakopič, Kodrič, Klančnik, Miklavčič, Kahne, Burger, Otič, Zaje, Habicht, Marino, Arhar F., Rot, Kos, Schweitzer. Prepričani smo, da nam imenovani ne odrečejo svojega sodelovanja v tej organizaciji in, da tako tudi oni pripomorejo k čim uspešnejšem izidu naših prvih letošnjih dirk v večjem obsegu.

Sokolstvo

Župni zlet v Novem mestu

Sokolska župa Novo mesto slavi v dneh 9. in 10. t. m. svoj 25letni jubilej, ki bo posvečen našemu notranjemu in zunanjemu delu v edinih in župi. Jubilejne svečanosti bodo po sledečem programu: v nedeljo 9. t. m. bo ob pol 9. jutraj na Loku začetek župnih tekem članstva in naraščanja, ki bodo trajale ves dopoldan. Ob 9.30 otvoritev sokolske župne razstave, ki bo odprta oba zletna dneva od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Zvečer ob 20. po mestu baklada, nakar sledi ob 21. na zletišču svečana akademija pri kateri sodelujejo društva: Novo mesto, Mokronog, Št. Janž, Bela cerkev in Trebnje z izbranimi telovadnimi točkami in prvič tudi župni pevski zbor.

Na binkoštni ponedeljek bo po prihodu vlakov ob 9.30 uri povorka po mestu s stikom Sokolstva na trgu pred rotovžem, nakar bodo ob 11. dalje skušnje za popoldanski nastop, točno ob 15. pa bo začetek javne telovadbe na Loku z nastopom vseh oddelkov z obveznimi saveznimi in župnimi vajami. Pri vseh svečanih sodelujeta mestna novomeška godba in gasilska iz Kostanjevce. Vse Sokolstvo in njemu naklonjeno občinstvo vabimo k čim številnejši udeležbi pri jubilejnih svečanostih sokolske župe Novo mesto. Zdravo!

—: Javni telovadni nastop ljubljanskih sokolskih društev bo združen s svečano otvoritvijo

v soboto 8. t. m. ob 20. uri na telovadišču v Tivoliju.

— Sokolsko društvo Štepanja vas sprejema de 14. t. m. vsak delavnik zvečer od 18. do 20. ure v telovadnici priglase članstva, ki se namerava udeležiti zleta »Junakov« v Sofiji v dneh od 10. do 14. julija.

— Koncert Sokola. Sv. Križ pri Kostanjevici. 2. junija t. l. je moški pevski odsek Sokolskega društva v Sv. Križu pri Kostanjevici priredil koncert, ki je dobro uspel in bil za lukajšnje prilike dovolj dobro obiskan. Posebno je treba naglasiti pesem »Obmejnac«, ki jo je pel sok. naraščaj, kateri se že sedaj pripravlja za poznejši pevski sok. zbor.

Radio

Petek, 7. junija.

Ljubljana: 11.00 Solska ura: V Parizu, sre-dišču zaveznike Francije (Zupan Jože) — 12.00 Naše vojaške godbe na ploščah — 12.45 Poročila, vreme — 13.00 Čas, obvestila — 13.15 Slavni tenoristi na ploščah — 14.00 Vreme, spored, borza — 18.00 Iz zvočnih filmov (plošče) — 18.20 Kako fotografiramo z nevidnimi žarki (I. Korenčan) — 18.40 Čas, poročila, vreme, spored, obvestila — 19.00 Poslušajmo klarinet — 19.30 Nacionalna ura — 20.00 Prenos koncerta osješke glasbene šole ob priliki 15letnice — 21.30 Čas, poročila, vreme, spored — 22.00 Bohinj, kakor je v resnici (esperanto) — 22.10 Rezervirano za prenos z velesajma — Beograd: 20.00: Prenos iz Zagreba. — Zagreb: 18.00 Dan mesta Osijeka, prenos iz Osijeka. — Berlin: 20.15 Nemški plesi in koračnice desetih držav. — Beromünster: 21.50 Francoska glasba. — Bratislava: 20.40 Heyduk in Slovaška. — Brno: 20.25 Godba na pihala. — Budapest: 22.40 Ciganski orkester. — Frankfurt: 24.00 Simfonični orkester. — Hamburg: 21.30 Orkestralni koncert. — Leipzig: 22.30 Zabavni koncert. — Milan-Trst: 22.00 Orgelski koncert. — Praha: 20.40 »Dobri komisar«, zvoč. komed. v 1 delj. — Rim: 22.00 Program po napovedi. — Strasbourg: 20.30 Večer posvečen Prosper Mériméeju. — Varšava: Program po napovedi. — Dunaj: 23.35 Trgovinske vesti — 24.00 Simfonični koncert. Nacionalna ura ob 19.30 za vse tri jugoslovske oddajne postaje: Začetki državnega življenja pri Jugoslovanih.

Živali in »Noe« v radu.

Danes ob 12. uri bodo govorile o našem radu živali in ptičke na naši II. zoološki razstavi v Selenburgovi ulici 6, vodil pa bo po razstavi g. Herfort, nam predstavljaj živalce, v kolikor se s svojimi glasovi ne bodo predstavile same.

Vsaka živalca nam bo sama povedala, da jo je »Noe« vzel v svojo ladjico, ki jo je letos zasidral v Selenburgovi ulici 6, speaker pa nam bo živalce opisal, ne pusto, suhoparno, pogovarjal se bo z njimi z resnimi obiskovalci, zdaj z mladino, ki hodi ves dan okoli kletk ljubkih opic, storkelj in leviča, vse, prav vse zanima naše malčke, pa tudi vsakogar, kdor se zanima za naravo in mu je budoči zool. vrt v Ljubljani malo več kot deveta briga.

Živali in ptički II. zool. razstave so dovolj glasna priča, da je »Noe« trdno postavil svojo barko in da društvo gradi temelje za stalni zool. vrt in mu utira trdo, trnjevo pot.

Toda že po sedanjih kot lanskim razstavi vidimo, da je obilen trud poplačan, saj je letošnja razstava mnogo lepša kot lanska in pa tudi mnogo pestrejša in obsejnejša.

Živali s speakerjem bodo sigurno prepričale poslušalke in poslušalce, da je letošnja razstava dovolj lepa in da jo je vredno pogledati. Vabite bodo ljubke živalce same, slišali jih boste, upamo, da vam ne bo žal skromnih dveh dinarjev vstopnice, da si jih boste ogledali.

Naša zool. razstava je plod dela in ljubezni, ljubezni do enega koščka narave, katerega si je človek vzel na svoj dom, da ga tam goji in neguje.

To kliče in potrjuje razstava v Selenburgovi ulici.

H. r. t.

Narodno gledališče v Ljubljani

DRAMA.

Začetek ob 20. uri.

7. junija, petek: Zaprtlo.
8. junija, sobota: Bunbury. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol.
9. junija, nedelja: ob 15. uri: V času obiskanja. Izven. Znižane cene.

OPERA.

Začetek ob 20. uri.

7. junija, petek: Zaprtlo.
8. junija, sobota: Zemruda. Red C.
9. junija, nedelja: ob 20. uri: Zdal vam eno zaigram. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol.

DRAMA.

V soboto 8. t. m. igrajo v drami komedijo »Bunbury«, ki je žela velik uspeh in ima vselej izredno dober obisk, kar dokazuje, da Wildeova duhovita komedija zabava naše občinstvo. Zasedba je običajna. Režija prof. Sestova. Predstava je izven abonmaja po znižanih cenah od 20 Din navzdol.

Botrice in botre opozarjamo, da se vrši na binkoštno nedeljo in ponedeljek kot popoldanska predstava obakrat ob 15. uri popoldne Gregorinova pasijonska drama »V času obiskanja« po znižanih cenah.

OPERA.

Na binkoštno nedeljo in ponedeljek pojejo v operi opereto »Zdal vam eno zaigram« po znižanih cenah od 30 Din navzdol. Občinstvo opozarjamo, da nastopi prvič v tej opereti g. Emil Kralj v vlogi Melhiorja, s katero je žol pred leti v drami največje uspehe, ter postavi z njim napopularnejši lik svojih kreacij. Opereta je pestra in izredno zabavna.

Prijave za odpis zgradarine

Finančno ministrstvo je razposlalo okrožno glede vprašanj, ali se sme odpisati zgradarina (hišni davek) že na podlagi posestnikov izjave v letni prijavi za predpis zgradarine, da je zgradba prazna — ali je treba za to vložiti novo prijavo, ter kdaj je predpisati kazni, ako se ni nova uporaba zgradbe prijavila in kdaj je odpisati osnovno zgradarino po 40. členu zakona.

Po 34. členu zakona in pravilniku k zakonu o neposrednih davkih je treba za zgradbe, ki ob času prijave za predpis zgradarine niso oddane v najem, to je za zgradbe, ki jih uporablja lastnik sam ali ki so prazne, ugotoviti vrednost letne najemnine s primerjavo najemnin, ki se plačujejo v bližini za podobna stanovanja ali poslovne prostore v času, ko je bil zavezanec pozvan, da vloži davčno prijavo. Iz tega predpisa je razvidno, da mora davčna uprava predpisati zgradarino tudi za prazne zgradbe in neglede na morebitno zavezančevu izjavo v prijavi, da je zgradba prazna in da je ne bo dajal v najem.

Davčni zavezanec, ki bo imel v prihodnjem letu prazno hišo, mora torej v smislu čl. 40. zakona vložiti pri davčni upravi za odračun osnovnega davka posebno, taksirano prijavo v 14 dneh od dne, ko se davčni objekt neha uporabljati. — Hišni lastnik, ki je imel hišo prazno v času davčne prijave in ki mu je ostala prazna do 1. januarja in dalje v naslednjem letu, mora vlo-

žiti najkasneje do 14. januarja prijavo za odračun osnovnega davka, ker se uradni odpisi opravljajo po eni prijavi samo za leto, za katero je bila vložena. Le po tej novi prijavi more doseči odračun začeti s 1. januarjem vsakega leta.

Izjave v letni prijavi za predpis zgradarine, da je zgradba prazna, še ne veljajo kot prijava za odpis zgradarine niti za leto, za katero je bila zgradarinska prijava vložena, in sicer zato ne, ker se more opraviti uradni posel samo za v prijavi določeni predmet, predpis samo na osnovi prijave za predpis, po prijavi za odpis pa samo odpis. Razen tega pa zahteva novo prijavo že dejstvo, da je prijava s 46. členom zakona terminirana.

Odračunavanje osnovne zgradarine v teh primerih določa 6. točka pravilnika čl. 40., ki izrečno zahteva, da se opravi odpis polletno in ne za celo leto. Kazen iz čl. 140. zakona zaradi neprijave o novi uporabi zgradbe ima značaj kazni zaradi nerednosti in se mora v vsakem primeru neprijave predpisati v dvakratnem znesku osnovne zgradarine, ki je tako zastala v tistem letu. Okolnost, da je davčna uprava ob kontroli še pravočasno ugotovila novo uporabo zgradbe in s tem preprečila nadaljnji odpis davka, še ne opravičja davčnega zavezanca kazni iz čl. 140. Seveda pa se odmera kazni opravi le sorazmerno z odpisanim osnovnim davkom (čl. 137.).

Potrebna je izpremembra trgovinskih odnošajev v Francijo

V naših listih se je že večkrat poudarjalo, da se francoska trgovinska politika mnogo premalo ozira na to, da bi svoje odnose z zavezniki državi utrdila tudi z živahnejšim sodelovanjem na gospodarskem polju. Vsi ti opomini naših listov pa niso imeli nobenega pravega učinka, kakor dokazuje pred kratkim sklenjeni trgovinski dogovor med Avstrijo in Francijo. Po tem dogovoru so priznane avstrijskemu lesu **znatne preference**, ki jih naši izvozniki zamažajo zahtevo od francoske vlade. Tako je po preferenčni pogodbi z dne 23. maja znana uvozna taksa za avstrijski les od 8 na 1 do 3 franke za 100 kg po kakovosti lesa. Poleg tega pa uživa avstrijski les še nadaljnje preferenčne ugodnosti. Letni uvozni kontingent je bil končno Avstriji določen na 100.000 ton, to je petkrat toliko kakor znaša naš kontingent. Najbolj pa preseneča našo javnost, da se je Francija v tem dogovoru zavezala, da ne bo priznala enakih ugodnosti niti eni drugi državi. Naravna posledica tega je, da naš izvoz v Francijo stalno pada, kakor kažejo naslednje številke:

	ton	v vrednosti milijonov Din
leta 1932	35.281	82,19
leta 1933	43.526	74,3
leta 1934	28.827	51,4

Pripomniti je tu treba, da smo bili zaradi znižanja naših kontingentov zlasti udarjeni pri izvozu hrastovine, ker je bil ta naš izvoz popolnoma prilagojen na zahteve francoskega trga. Zlasti je nadalje nazadoval izvoz sirovega bakra, ki smo ga l. 1932 izvozili še za 41,5 milijona Din, l. 1934 pa sploh nič. Pa tudi izvoz živine, perutnine, jaje in deželnih pridelkov je močno nazadoval.

Nasprotno pa se je zelo dvignil uvoz iz Francije, da smo v trgovini s Francijo visoko pasivni, kakor dokazujejo te številke:

	ton	v vrednosti milijonov Din
leta 1932	12.028	129,3
leta 1933	13.489	120,6
leta 1934	12.188	177,6

Za več ko 125 milijonov smo bili torej v letu 1934 pasivni v trgovini s Francijo. To je pač dovolj tehten razlog, da zahtevamo izpremembo francoske trgovinske politike proti naši državi.

Zborovanje sreskih kmetijskih odborov Dravske banovine

Na pobudo sreskega kmetijskega odbora v Kranju, so se dne 4. t.m. sestali pri kmetijskih družbi v Ljubljani zastopniki večine sreskih kmetijskih odborov Dravske banovine z namenom, da se med seboj posvetujejo o najvažnejših tekočih kmetijskih vprašanjih. Zborovanje je bilo zasebne informativnega značaja. Vodil ga je predsednik kranjskega sreskega kmetijskega odbora g. Tomaž Križnar.

Kmetijski svetnik Sustić iz Kranja je poročal o tekočih kmetijskih vprašanjih in o kmetijskih zbornicah. Nato se je razvila živahna debata, v katero je poseglo veliko navzočih zastopnikov. Končno se je sklenilo, skupno zaprositi kralj. bansko upravo, da skliče banovinski kmetijski odbor k zasedanju, če le mogoče še pred jesenjo, da bi razpravljali o financiranju sreskih kmetijskih odborov, o donešnih ukrepih za pomoč kmetijstvu ter o primerni resoluciji.

Izvoljen je bil ožji odsek, da prouči predloge srezov k skupni resoluciji in jo končnoveljavno sestavi. Gosp. Kalan iz Suhe pri Škofji Loki je sprožil hvalevreden predlog, naj se čim prej osnuje Združenje sreskih kmetijskih odborov Dravske banovine v svrhu medsebojnih stikov in enotnega skupnega nastopanja v kmetijskih zadevah, ki se vseh tičejo. Zbor je predlog osvojil v upanju, da se ob dobri volji gotovo najde forma za izvedbo.

Tako je bil s tem sestankom storjen korak, ki nekaj obeta, če bodo srezu vztrajali pri skupnem delu.

Izjava.

Obžalujem, ker sem na dan 5. maja razžalil celokupno TPD.

Brezno, 4. junija 1935.

Karol Zelič.

Gospodarska samopomoč v prevaliskem srezu

Na Vnebohod popoldne so se sestali v hotelu »Korolan« v Dravogradu gospodarji in delavci iz vsega prevaljskega sreza pod predstvom g. Karla Doberška in so položili prve temelje za smotrene gospodarske stike v srezu, ki je po svoji legi zaklinjen med državno mejo in gorske velikane in je tako spojen le po dveh žilah z drugimi pokrajinami.

Namen sestanka je bila ustanovitev posredovalne gospodarske zadrage z o. z. ob uporabi dosedanjih izkušenj za stvarno delo na zadrugi in polju. Početke osnovanja take zadrage je storilo učiteljsko društvo v srezu po prizadevanju njenega predsednika g. Goloba in že imenovanega g. Doberška ter njunih ožjih sodelavcev. Referat o pravilih zadrage je prav posrečeno podal g. Golob, šolski uprav. iz Mežice. Naglasil je nujno potrebo in važnost zamišljene organizacije, ki bi bila v slučaju obstoja že v konjunkturi dabi lahko odvrnila marsikatero razočaranje.

Brez dvoma je sedaj gospodarska stiska pri nas najhujša, vendar dovoljuje in obeta gospodarska struktura v srezu kar najlepše izglede za samopomoč vsem producentom, zlasti pa gorskim krajem, ki so oddaljeni od prometnih žil. Tudi konsumentu bi bilo pomagano, ker bi dobro domače blago prejemal neposredno od proizvajalca. Žal, pogrešamo še zanesljive statistike o višini in vrstah razpoložljivih pridelkov kakor tudi o potrebah letnega konzuma. Stori se koraki, da pridemo že v poletju do pregleda in poučnih seznamov v obojnem pogledu.

Zamišljena zadruga bo uvedla posredovalni sistem brez ozkosrčnega mešetarstva ob sodelovanju vseh voljnih v srezu. V tem duhu bo tudi vzgajala članstvo za smiselno in dobičkonosno produkcijo in prodajo.

Načelna debata o ustanovitvi posredovalne zadrage je bila zelo živahna, vsestranska in poučna. Izvenela je v želji, da bodita šola in v a s izhodišče in pomoč za dosego cilja. Produktivne zadrage v srezu bodo seveda tudi sodelovale.

Sedež zadrage bo v Mežici, zadrugi deleži bodo znašali po 25 Din za člana, vpisnina pa 5 Din. Tudi posredovalnina bo potrebna. V upravnem svet zadrage so bili izvoljeni soglasno: gg.: Golob, šol. upr.; Jug Ivan, kmet, Cepuder Ivan, delavec, vsi v Mežici, Mravljak Viktor in Hölbe Franc in spodnjega dela sreza.

V nadzorstvo zadrage so bili izvoljeni soglasno: gg. Keglovci Vekoslav, uprav. posestva, Ternik Franc, kmet, in en namestnik iz drugega dela sreza ter g. Jelenko in Krautberger iz Kotelj ozir. Guštanja.

Zaključni govori ustanoviteljev zadrage so ob vsestranskem pritrdjevanju in ploskanju poudarili važnost ustanove iz gospodarsko-političnih vidikov. Zadruga bo, kakor upamo, postala oni činitelj v srezu, ki bo dajal smernice ne le sreskemu poslancu za bodoče delo, temveč je odločen delati z njegovo pomočjo in s pomočjo oblasti krepko in zavestno pri gospodarski in gospodarsko-politični obnovi sreza. I. M.

Komisija za proučevanje krize v naši lesni industriji

V najkrajšem času se bo sestala strokovna komisija, ki bo vsestransko proučila stanje naše lesne industrije, ki z dneva v dan doživlja vse težje čase. Ta komisija bo imela nalogo, da preišče vse načine, po katerih bi se lesna industrija rešila iz teže situacije. Proučila naj bi vsa tuja tržišča, da bi se plasiranje naših lesnih proizvodov čim izdatnejše pospešilo. Izgleda, da bo z medsebojnimi trgovinskimi pogajanjmi med našimi in italijanskimi zastopniki dosežen lak sporazum, ki bo zajamčil naši lesni industriji čim boljši razpeček. Že v najkrajšem času, najbrže že v teku tega meseca se bo sestala posebna konferenca naših in italijanskih zastopnikov in to najbrže v Trstu, ki bo vsa ta vprašanja proučila in jih poskušala čim ugodnejše rešiti. Merodajni krogi posvečajo temu vprašanju vso svojo pažnjo, in je zato zelo verjetno, da uspehi ne bodo izostali.

Borzna poročila

DEVIZE

Ljubljana, 6. junija. (s. primo Narodne banke). Amsterdam 2953 88—2968 47, Berlin 1756 08—1769 95, Bruselj 741 32—746 39, Curih 1424 22—1431 29, London 215 98—218 03, Newyork 4333 22—4369 53, Pariz 287 68 do 289 12, Praga 182 48—183 58, Trst 360 21 do 363 29.

Newyork, 6. junija. Amsterdam 67 55, Berlin 40 51, Bruselj 17—, London 4 95375, Milan 8 255, Pariz 6 58375, Zürich 32 614, Madrid 13 64, Stockholm 25 55, Oslo 24 90, Kopenhagen 22 125.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana, 6. junija. Inv. pos. 80—82, Bler 7% 76—78, Bler 8% 66—67, obv. drž. hip. banke 73—75, agrarno pos. 45—47, begluške obveznice 64—65, obv. stab. pos. 1931 83—85, Vojna škoda 365—367.

Zagreb, 6. junija. Inv. pos. 81—84, Vojna škoda 366—368—366, 4% agrarne obveznice 45 n, 7% Bler 66 n, 8% Bler —, pos. hip. banke 73—75, begluške obveznice 63—64, Narodna banka 5700 n, Agrarna priv. banka 223—227, Dunaj—Zagreb clearing 863 50 do 873 50 do 868 50, Grčija—Zagreb clearing 35 15 do 35 85 do 35 50, Priv. klir. London—Zagreb 236 20 do 237 80 do 238, Priv. klir. Madrid—Zagreb 627 50—637 50—632 50, Trboveljska 125 do 130 do 130, Sečer. Osijek 135—150, 7% stab. pos. v Parizu 84—85 50—84 50—85 50.

BLAGO

Ljubljana, 6. junija. Tendence čvrsta. Nudi se žito: Koruza 73—75 (popolnoma suha) fco bačka postaja; popolnoma suha fco banatska postaja 73—75. Oves zdrav, suh, rešetan fco slav. postaja 107—109. Pšenica 78 kg 2% fco bačka postaja 140—145, 78 kg 2% fco banatska postaja 139—142. Moka pšenična 0g banatska postaja 235—245, pšenična 0g bačka postaja 230—240, pšenična 2 bačka postaja 210—220, pšenična 5 bačka postaja 190—200. Otrobi pšenični debeli 100—105.

Budimpešta, 6. junija. Promet srednji. Pšenica: junij 16 37—47—42—16 41—42, rž: junij 11 45—11 30—34, koroza: julij 11 10—05 do 11 00—02, avgust 11 10—11 00—10 98—11 00.

Gospodarske vesti

— Vse banke v Dancigu zaprte. Zaradi izrednega rena vlagateljev na denarne zavode, je vlada sklenila do nadaljnjega zapreti vsa bančna podjetja.

— Znatilne omejitve ameriške produkcije tkalnic bombaža. Ameriške tkalnice bombaža so bile v mesecu aprilu zaposlene le 85 3/4% njihove kapacitete. V lanskem aprilu je znašala zaposlenost 104 5/6%.

Birmance

oblečete najceneje, ako kupite narejene moške in deške obleke, ter perilo domačega izdelka iz lastne tovarne

„Triglav“, Josip Olup, Ljubljana, Stari trg 2, Pod Trančo 1 in Kolodvorska ul. 8. Obleke in perilo izgotavljamo tudi po meri in to po najnižjih cenah in po najnovejši fasoni. Velike moške obleke dobite že od Din 180.—, deške od Din 120.— in kostimčke od Din 65.— navzgor

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petina vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

MAJHNO POSESTVO v ljubljanski okolici (gojenjska stran) je zaradi odselitve zelo ugodno naprodaj. Posedstvo ima najlepšo lego ob vodi, je gospodsko urejeno in je zlasti primerno za letovišče. Ponudbe pod »Mirni dom« na upravo »Glasa Naroda«.

Modri trak

Ko je »Mauretania« 20. novembra 1907 pokazala konture svojih dimnikov pred črni nebotečniškim gorovjem newyorškega Manhatana, jo je na obrežju čakala množica stolisov. Iz vseh oken so navdušeni gledalci pozdravljali ponosnega prekoceanskega kolosa in vse sirene vkrcanih ladij so se oglasile. »Mauretania« je v nezasiženem rekordnem času pihlih petih dni s povprečno hitrostjo 28 pomorskih milj prerezala mogočni Ocean. Istočasno pa so se po londonskih ulicah odigravale scene, ki niso prav nič zastajale za onimi na dan premirja ali pa na dan srebrnega jubileja angleškega kralja. En sam vzklík je odmeval po največjem svetovnem mestu: »Modri trak — »Blue Ribbon«.

22 let je »Mauretania« s ponosom nosila modri trak kot kraljica vseh oceanov. Samo enkrat v njeni dolgi vladarski dobi je bil njen primat ogrožen. Meseca aprila 1. 1912, ko je najboljša, najlepša in najhitrejša prekomorska ladja odplula iz Anglije proti New Yorku. Vendar ta rekordna vožnja »Titanica« je bila tudi njena smrtna vožnja. In zopet je vladala »Mauretania«. Štirje njeni dimniki so pomenili za vse pomorščake največji respekt in občudovanje. V vseh svetovnih lukah so ji parniki in vlačilci pri prihodu in odhodu neobvezno delali špalir, kajti tudi mednarodna pomorska umetnost ve kaj se »podobi«.

Enkrat, pred izbruhom svetovne vojne je poskušala bližanja sorodnica »Mauretanie« zasedeti prestol ponosne kraljice. Poskus pa se je ponesrečil. S 40 minutami je ostala sestra »Lusitania« za rekordom vseh rekordov. Le nekaj mesecev pozneje je našla drzna »Lusitania« svoj hladni grob na dnu Oceana po nečloveškem strelu nemške podmornice.

22. julija 1929. je poslala Nemčija svoj najnovejši in najhitrejši prekomornik v Ameriko. Iz Southampton, izhodišča tekmovalne proge do svetilnika Ambros pred newyorško lukó je rabil »Bremen« 4 dni 18 ur 17 minut. Med tem ko je v Evropi od starosti onemogla Lady, kakor imenujejo Angleži svojo »Mauretaniijo«, zapustila angleško lukó, je odplaval mimo nje — modri trak. »Bremen« je obdržal svetovni rekord, Nemčija pa je zavrtiskala zmagozlatvijo.

Moderna slava svetovnih rekordov pa je minljiva. Vsi svetovni mojstri, ki jim pravimo danes »nekdanji«, so morali to kruto resnico spoznati. Pihli dve leti je »Bremen« nosila modri trak in že jo je prekosila »Evropaz«, ki je rabila 35 minut manj za vožnjo v New York.

35 minut. Kaj pa pomeni 35 minut pri vožnji štirih dni? No, na to nihče ne misli. Modri trak, to je vse.

Na pozornico prihaja Italija. »Rex«. Že po imenu predstavlja za najvišja odlikovanja, da osvoji modri trak. Tako je zaukazal sam Mussolini. Dvakrat na dan mora komandant rekordne vožnje brzojaviti v Rim. In to promitno tudi dela. S štirimi urami potolče »Rex« »Evropo«. Ta rekord pa ne priznavajo, kajti »Rex« se je odločil od običajne severne proge, ker vozi od Gibraltara proti New Yorku. Med tem ko se še kregajo o prekoceanski progi, se odpravlja pozabljena in nekoč slavna ladja na svojo zadnjo pot. »Mauretania«, ki je postala nemoderna in nerentabilna, odhaja v

Rosyth na največje škotsko pokopališče ladij. Tam jo bodo razrezali v kose in prodali za staro železo. V resnici žalosten konec nekdanje kraljice. »Lusitania« je nekoč boljše odrezala, pogreznila se je — na polju časti.

Sedaj vlada »Normandie«, največja in najlepša ladja, kar jih je človeštvo do sedaj zgradilo. S hitrostjo 30 vozlov (52 km) na uro je prevozila klasično progo in si s tem osvojila modri trak za »Compagnie Générale Transatlantique« in za Francijo. 160.000 konj. sil je bilo potrebnih za pogon njenega ogromn. trupa, 80.000 ton. Francija slavi in Amerika pozna danes samo eno senzacijo: »Normandie«.

Viteštvo modrega traka se spenja čedalje višje. Trezno mislečim inženirjem, hladno preračunljivim finančnikom, desetstičnim delavcem miglja pred očmi ta vabljivi cilj. Za bodoče zgodovinarje naše dobe bo modri trak najčudovitejša mešanica tehničnega znanja, sodobnega lova za rekordi in davno preminule romantike.

Kuhar kralja Jurija pripoveduje

Kraljevsko kuhinjo na angleškem dvoru vodi gospod Cédord, ki opravlja svojo službo že 40 let. Ta gospod je povedal časnikarjem o kraljevski kuhinji to-le:

Prejšnja leta se je on sam javil vsako jutro

Kralj Karol romunski v Besarabiji

Kakor smo že poročali, je kralj Karol romunski že več dni na potovanju po Besarabiji. Pri tej priliki je kralj obiskal tudi obmejne kraje. Prvi na levi v ospredju je kralj Karol ob Dnjestr. Na drugi strani reke Dnjester je sovjetsko ozemlje.

kraljici in ji predlagal, kaj naj pride na mizo. Danes pa že tako dobro pozna želje in okus

kralja in kraljice, da to ni več potrebno. Kraljica bolj gleda na kakovost kakor na množino. Tudi prestolonaslednik ni poseben jedec. Za njega je vseeno, če je prestolonaslednik pri obedu ali ne.

Na vprašanje, če je on tudi pripravil veliki jubilejni obed, je pa rekel gospod Cédord: »To bi bilo za mene nekoliko preveč! Gostov je bilo namreč 9000! Obed je pripravila neka velika londonska restavracija. Kraljica, ki je zelo varčna, je prečtala z jedilnega listi jetrno pasteto in tudi šampanja in drugih likerjev ni bilo. Kralj in kraljica pijeta navadno prav malo.«

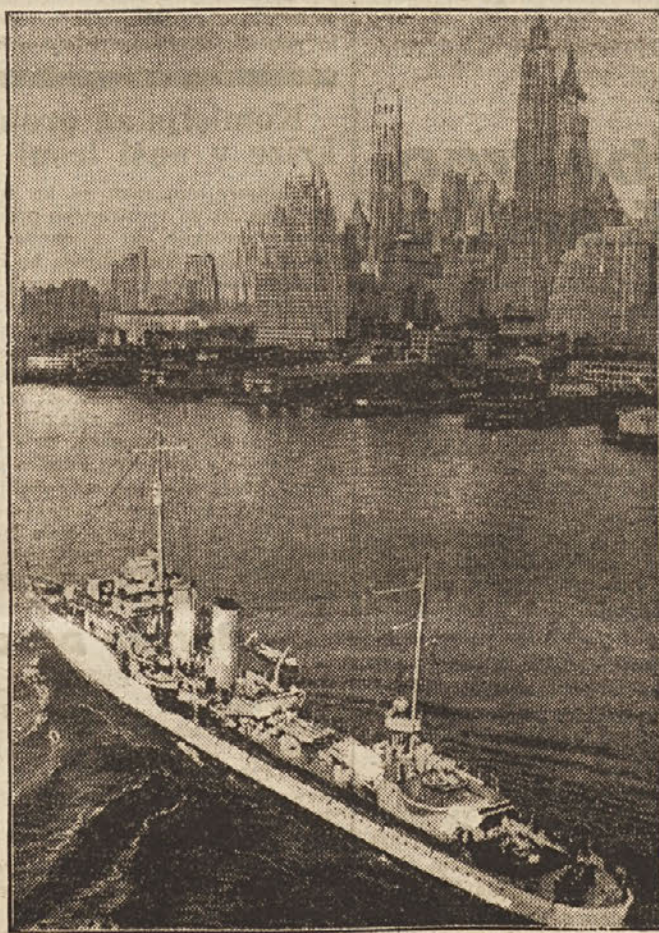
Statistika radio-poslušalcev

Letno poročilo organizacije »Office International de Radiodiffusion« poroča da je bilo koncem 1. 1934. na vsem svetu 48,3 milijonov radio-naročnikov. Ker računamo lahko na vsak aparat 4 poslušalce, se to pravi, da je poslušalo radio 193 milijonov oseb, torej 14 milijonov več kakor prejšnje leto. Tu pa ni še vračunanih 2 milijona aparatov v avtomobilih, ki jih imajo večinoma v Zedinjenih državah.

Polovico vseh sprejemnih aparatov ima Evropa; največ jih ima Anglija (6.780.360), potem pa Nemčija (6.142.921).

Pokopališče za 10.000 psov

Neki ljubitelj živali v Chikagu je zapustil vse svoje premoženje društvu za varstvo živali, z določbo, da se mora en del njegove zapuščine porabiti za napravo pokopališča za 10.000 psov; na tem pokopališču pa se smejo pokopavati samo psi revnih ljudi. »Častne grobove« naj pa dobe le psi, ki so ljudem v življenju kaj pomagali.

Ameriška vojna mornarica v Evropi

Novi ameriški rušilec je odplul iz newyorške luke v Evropo, da obišče najvažnejše pomorske države.

Emil Vachek:

Kri ne kliče po maščevanju...

Astenburg je povesil glavo, da bi mu župnik ne videl v obraz. Torej še četrti žrtev! Seveda, nekaj takega more človeka pognati v blaznost. Morda je bilo pri vsem tem najsirovejše ravno to, kar je storil s to deklico. Zdelo se mu je, da se mora pogrezniti v tla. Na srečo je govoril duhovnik dalje in ni ničesar opazil. Župnik je govoril o tem, kar ga je zanimalo. Niti slutil ni, zakaj so bili prav za prav Lukašika aretirali. Sicer pa je bilo to značilno. Tu so si to razlagali tako, da je Lukašik postal žrtev nesrečnega slučaja. Preden so se začeli Rusi umikati, so izpraznili vsa skladišča. Vaščani so po tem sodili, da se pripravljajo boji za Volosjanko, ter so bili seveda vznemirjeni. Takoj nato se je oglasilo na avstrijski strani mnogo močnejše topovsko streljanje kot sicer. Skozi Volosjanko so šli v dveh smereh ruski transporti. Proti severu so odvažali vojni material, na jug pa so pošiljali oddelke nove vojske. Streljanje se je zmerom bolj približevalo in v Volosjanki neiso več dvomili, da se bo v kratkem bojevalo tudi za vas. Na drugi strani Volosjanke je gora in pod njo tako od sveta odrezana dolina, da so bili po ljudskem mnenju boji tam nemogoči. Vaščani so se pogovarjali, da zbeže tja in počakajo v tamošnjih kamenolomih, dokler ne preneha najhujše. Lukašika so poslali, da bi tam vse pregledal. Toda ko je prišel na goro, se je boj že razvil, zakaj Avstrijci so začeli prav s te strani obkoljevati Ruse. Lukašik se je skril na gori v planšarski koči in, ko je govoril s planšarjem, so nenadno vdrl avstrijski vojaki in vprašali, kod so odšli Rusi. Lukašik jim je rekel, da Rusov ni srečal, da se bržčas skrivajo za

43

goro. Vojaki so odšli in kmalu je bilo videti velike kolone modrosivih avstrijskih vojakov, ki so lezli na goro. Ker je Lukašik vedel, da ne bo mogel več priti tja, kamor je bil namenjen, je hotel iti nazaj v vas. Toda komaj se je ganil, so ga obkolili ruski vojaki. Rusi so bili res pod goro ter so začeli lezti gori istočasno z Avstrijci. Toda Rusi se niso menili za Lukašika ter so hiteli dalje. Takoj nato se je pričelo zgoraj hudo streljanje. Lukašik je bežal skozi gozd doli, da bi prišel domov, toda zašel je v past. Avstrijci, morda ravno na osnovi njegovega sporočila, so zaprli pobočje in vnožje gore s strašnim streljanjem. Lukašik je moral prenočevati v grmovju ter se je vračal šele po sončnem vzhodu, ko so Avstrijci prenehali streljati, ker so zavzeli goro in pognali Ruse v severno smer. Lukaših je bežal domov, a spet ga je ustavilo streljanje. To pot se je zgodilo, česar so se bali; bojevalo se je za Volosjanko, in sicer od tistega trenutka, ko je odšel poizvedovat. Moral je čakati, da se najhujše prežene, in potem se je vrnil. Toda komaj je prišel domov in je pripovedoval, kaj je preživel, so vdrl v šolo vojaki ter odvedli njega in rodbino. Menda so domnevali, ko so ga videli prihajati s tiste strani, koder so bežali Rusi, da je njihov vohun.

»Nekaj takega,« je ugovarjal Bernard, »bi vendar ne bilo dovolj za tako strogo kazen. Morda so vedeli o njem kaj hujšega. Pravite, da so bili Rusi tu pet mesecev. Ali ni bil morda v njihovi službi, on in njegova rodbina? Ali se ni shajal z njimi preveč očitno, ali se jim ni prilizoval? Dogajalo se je, da so nekateri ljude držali skrivaj z Rusi ter jim ovajali ljudi, ki so držali z nami. Morda je Lukašik ali kdo iz njegove rodbine zagrešil nekaj takega?«

Župnik je zmajal z glavo: »Vidi se, da ne poznate razmer. Lukašik je bil vendar učitelj na državni šoli. Mislite, da so bili Madžari tako neumni, da bi dajali v šole ljudi, o katerih niso bili prepričani, da drže z njimi? Lukašik je bil Slovák. Mislite, da bi ga bili

poslali sem, med Rusine, če bi mu ne bili zaupali? Sicer pa bi jaz vedel, če bi bil v kaki zvezi z Rusi. Pri meni, v župnišču, je stanoval štab. Častniki so govorili pred menoj popolnoma svobodno. Če bi bil Lukašik ali kdo iz njegove rodbine prihajal sem, bi bil jaz to moral vedeti.«

»Spominjam se, da sem tudi nekaj slišal o tem dogodku,« je rekel Bernard. »Trdilo se je, da je štab stanoval v šoli in da je bil ta učitelj s častniki ena roka. In njegova žena je baje ovadila nekega tukajšnjega zanesljivega človeka Rusom.«

»Toda štab je vendar stanoval v župnišču,« je rekel Kločurak. »Saj to moram vedeti, ko sem tu gospodar. Vidite, kako nastajajo legende. Ampak imate prav; Lukašikova je res ovadila nekega tukajšnjega človeka Rusom. Glaserja, tukajšnjega žganjarja. Lukašik n Glaser se nista nikoli imela rada. Glaser je delal, kar delajo tu vsi židi, posojal je gazdam, dajal jim je na dolg žganje ter kupoval od njih žito, kakor je stalo na polju. Lukašik ga je pri tem oviral, kolikor je mogel, in jaz sem mu pomagal. Glaserja ni imel rad, toda ni se ponižal do ovaditva; Glaser je bil vendar žid in Lukašik je vedel, da so Rusi na žide kakor rablji. Toda zgodilo se je nekaj groznega. Ruski vojaki niso smeli piti žganja, ker so bili potem kakor živali. Glaser pa jim ga je skrivaj dajal. Nekoč se je ruski vojak tako opijanal, da je za vasjo posilil sedemletno deklico. Lukašikovo je minila potrpežljivost in povedala je to nekemu ruskemu kornetu, ki je stanoval pri njih. Ta je to povedal svojim predstojnikom in Glaserja so pošteno naklestili. Po kazni je izginil ter se vrnil šele z našimi vojaki.«

Naročajte „Glas naroda“!